

REFERAT Økonomi- og Klimaudvalget d. 08-03-2023

Mødedato Onsdag d. 08. marts 2023 kl. 15:30

Mødested mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Linda Kofoed
Persson, Mark Palmquist, Morten Riis, Søren Schow

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Godkendelse af sparerammer for budgetlægningen for 2024-2027.....	4
Budget 2023, finansiering af prisstigninger på el.....	11
Optagelse af lån på baggrund af lånerammen for 2022.....	14
Bevilling af midler til planlægning og afvikling af H.M. Dronningens besøg i juni 2023.....	16
Afsluttende status på Udviklingsplan for folkeskolerne på Bornholm 2019-2022.....	17
Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026.....	23
Ændring af budgetforslag 2023 - Reduktion i klippekort på plejecentre.....	27
Bevilling til LAG Bornholm til administration af EU midler til Bornholm.....	30
Rønne Svømmehal ansøger om tilskud til udfærdigelse af tilstandsrapport.....	32
Ændret drift af Hasle- og Sandvig sauna.....	35
Ny affaldsordning.....	43
Beslutning om ny licens- og betalingsparkeringsordning på Bornholm.....	49
Proces for trailcenter ved Rytterknægten.....	56
Igangsætning af planlægning for byomdannelsesområde til Nexø Strandpark.....	59
Igangsætning af planstrategi 2023.....	63
Godkendelse af byfornyelsesprogram for 4-Kløver-Klyngen ”Vi mødes i det grønne”.....	67
Anlægsbevillinger til områdefornyelse for 4-Kløver-Klyngen ”Vi mødes i det grønne”.....	71
Orientering fra formanden.....	74
Eventuelt.....	75
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til indretning af mødelokaler til unges fællesaktiviteter i Da.....	76
Lukket: Lukket punkt: Renovering af Allinge Børnehus - valg af renoveringsmodel samt anlægsbev.....	77
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til etablering af ventilation i krybekælder og facade i Øster.....	78
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til tagrenovering på Kongeskærs skolen, fløj A.....	79

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Ingen.

Bemærkninger til dagsordenen

Pkt. 7 tages af dagsordenen og sendes til fornyet behandling i BSU.

Pkt. 13 tages af dagsordenen, idet udvalget ønsker et nyt beslutningsgrundlag for trafikregulering fremlagt.

Punkt 2: Godkendelse af sparerammer for budgetlægningen for 2024-2027

23/4438

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

På mødet den 8. februar 2023 godkendte Økonomi- og Klimaudvalget budgetvejledningen og besluttede herunder, at der skal udarbejdes et administrativt sparekatalog til budget 2024.

Administrationen har udarbejdet et skøn over behovet for besparelser til budget 2024, ud fra de oplysninger, der er kendt på nuværende tidspunkt. Der er behov for at der findes varige løsninger på den strukturelle ubalance i økonomien.

For at give kommunalbestyrelsen prioriteringsrum er der indregnet et økonomisk råderum på 20 mio. kr. årligt.

Økonomi- og Klimaudvalget skal beslutte størrelsen på sparerammen, som vil være enten 158 mio. kr. eller 119 mio. kr., alt efter om de 2x10 el-busser købes i 2024 og 2025 som tidligere forudsat eller om de alternativt leases.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

a) Økonomi- og Klimaudvalget beder direktionen udarbejde spareforslag til budget 2024 for i alt 158 mio. kr. (ved køb af el-busser)

eller

b) Økonomi- og Klimaudvalget beder direktionen udarbejde spareforslag til budget 2024 for i alt 119 mio. kr. (ved leasing af el-busser)

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingens b) er godkendt, dog tager udvalget ikke stilling til køb eller leasing af el-busser.

Søren Schou kan ikke medvirke, idet han støtter indstillingens a).

Sagsfremstilling

Økonomi- og Klimaudvalget skal tage stilling til behovet for at finde besparelser til budget 2024. Dette beløb kaldes sparerammen.

Udgangspunktet for budgetlægningen er budgetoverslagsårene i det oprindeligt vedtagne budget. Budgetoverslag 2024 udviser et underskud på 94 mio. kr. og budgetoverslag 2025 udviser et underskud på 94,2 mio. kr. I begge år er der indarbejdet et kassetræk på 35,7 mio. kr. således at det samlede træk på kassen er henholdsvis 129,7 mio. kr. i 2024 og 129,9 mio. kr. i 2025.

Tabel 1: Resultatopgørelse, budget 2023

Mio. kr. - årets priser	BF2023	BO2024	BO2025	BO2026
Indtægter	-3.185,5	-3.227,6	-3.327,1	-3.437,6
Skatter	-1.997,5	-2.021,9	-2.060,9	-2.123,3
Tilskud og udligning	-1.188,0	-1.205,7	-1.266,2	-1.314,3
Driftsvirksomhed	3.136,8	3.236,2	3.351,1	3.467,0
Renter m.v.	-2,2	-2,1	-1,7	-1,3
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-50,9	6,4	22,3	28,1
Anlægsvirksomhed	62,5	101,9	85,8	29,4
Resultat af det skattefinansierede område	11,5	108,3	108,2	57,5
Det brugerfinansierede område	-5,7	-7,3	-8,9	-10,5
Samlet resultat	5,8	101,1	99,3	47,0
Øvrige poster	-5,8	-7,1	-5,1	27,1
Optagelse af lån	-32,0	-13,0	-10,0	-10,0
Afdrag på lån	44,7	36,5	37,0	36,4
Øvrige balanceforskydninger	21,5	5,1	3,6	0,7
Planlagt finansieret af kassebeholdningen	-40,0	-35,7	-35,7	0,0
Kasseforeøgelse (-) / forbrug (+)	0,0	94,0	94,2	74,1

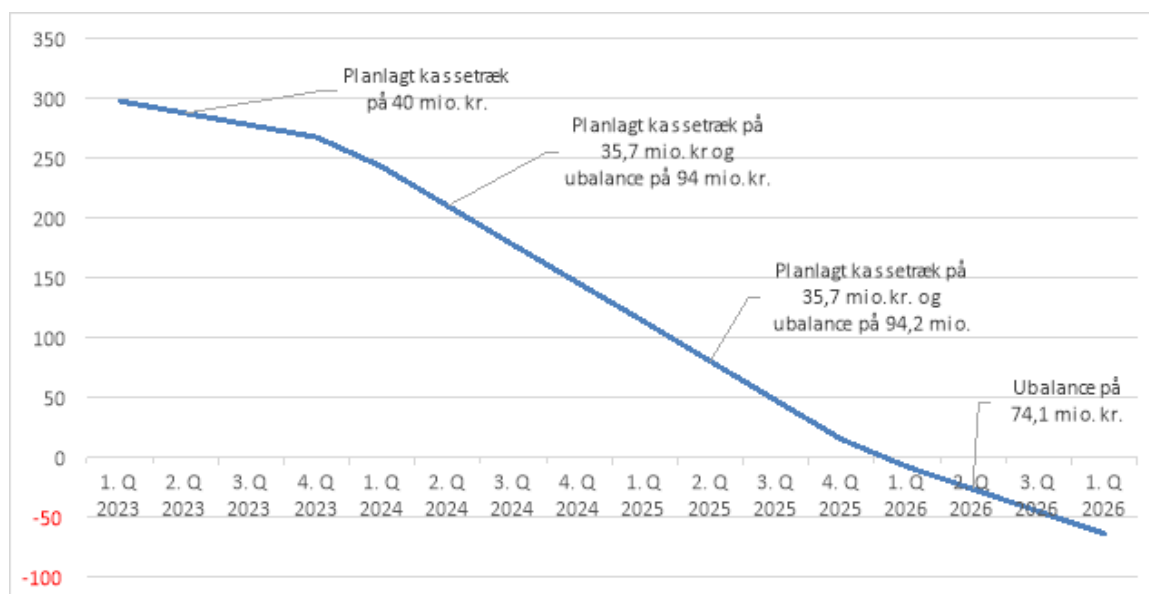
Træk på kassebeholdningen

Den seneste likviditetsopgørelse viser, at den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage er på 304 mio. kr.

I budgettet for 2023 er indlagt et planlagt træk på kassebeholdningen på 40 mio. kr. i 2023 og 35,7 mio. kr. i hvert af årene 2024 og 2025. Dertil er der store ubalancer i overslagsårene.

I figur 1 er en forsimplet fremstilling af den gennemsnitlige kassebeholdning inkl. de budgetlagte kassetræk og ubalancer i overslagsårene. Det ses, at kommunen vil have en negativ gennemsnitlig kassebeholdning i 2026.

Figur 1: Likviditetsudvikling inkl. budgetlagte kassetræk og budgetubalancer i forhold til den gennemsnitlig kassebeholdning pr. 31. december 2022 (mio. kr.)

Dette er naturligvis en teknisk øvelse, under den forudsætning at der ikke ageres i forhold til den fremadrettede budgetlægning. Figuren understreger dog nødvendigheden af, at der findes varige løsninger på den strukturelle ubalance i økonomien.

Det skal også pointeres at en del af kassebeholdning vil være disponeret til konkrete formål, blandt andet overførslerne på drift og anlæg, som kommer til behandling i kommunalbestyrelsen på april-mødet. For nuværende forventes de samlede overførsler at være mere end 200 mio. kr. Dette beløb indgår ikke i figur 1.

Statens overtagelse af opkrævning af ejendomsskat

I efteråret 2019 blev boligskatteformen udskudt med tre år, hvilket tilsvarende forlængede perioden med indefrysning af stigningen i grundskylden med tre år til ultimo 2023.

Det forventes, at staten i 2024 overtager kommunernes tilgodehavender hos borgerne vedrørende stigning i grundskyld og lån til betaling af ejendomsskatter for pensionister. Det betyder, at kommunen vil få tilført ca. 75 mio. kr. som et engangsbeløb, der umiddelbart forbedrer kommunens likviditet. Det er endnu usikkert, om der fx i økonomiaftalen for 2024 vil være bindinger på kommunens anvendelse af midlerne. De 75 mio. kr. indgår ikke i figur 1.

Befolkningsudvikling

Befolkningstallet i Bornholms Regionskommune pr. 1. januar 2023 er opgjort til 39.602 indbyggere, hvilket er 57 indbyggere flere end 1. januar 2022 og 28 indbyggere færre end i befolkningsprognosen for 2023.

Det betyder lavere finansiering end forudsat med ca. 3,8 mio. kr. samt en reduktion af demografikorrektionen i udgiftsbudgettet på ca. 2,7 mio. kr. som følge af færre indbyggere i de enkelte aldersklasser end forudsat. Samlet set betyder det en forværring af budgetbalancen på ca. 1 mio. kr. Det indgår som en korrektion i opgørelsen i tabel 2.

Meddelt støtte fra Pulje til grønne busser og grøn flextrafik

I budget 2023 er der afsat midler til indkøb af 2×10 el-busser samt ladeinfrastruktur. Der er afsat netto 35,7 mio. kr. i henholdsvis 2024 og 2025. Budgettet dækker over indkøb af 20 el-busser med dertilhørende ladeinfrastruktur til 51,0 mio. kr. årligt i hvert af årene 2024 og 2025, og tilskud fra Puljen til grønne busser og grøn flextrafik på -15,3 mio. kr. i begge år.

Kommunen har søgt puljen for de første 10 el-busser, og Trafikstyrelsen har meddelt et delvist tilsagn på 8,0 mio. kr. Forventes samme niveau af tilskud for de næste 10 busser, vil det betyde en forværring af balancen med 7,3 mio. kr. i hvert af årene 2024 og 2025. Det indgår som en justering i opgørelsen i tabel 2.

Tilskud som særlig vanskelig stillet kommune

Der er i budgetoverslagsårene indarbejdet en forudsætning om, at kommunen modtager 35 mio. kr. i tilskud efter ansøgning, svarende til det modtagne tilskud i årene 2020-2022

Sidste år var tilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner ekstraordinært forhøjet med 250 mio. kr. til 620 mio. kr. som følge af aftalen om kommunernes økonomi for 2023.

Bornholms Regionskommune modtager i 2023 et tilskud som vanskelig stillet kommune efter ansøgning på 82 mio. kr.

Kommunerne får først meddelelse om tildeling af tilskud den 1. september, og vi kender derfor ikke størrelsen af tilskuddet for 2024 endnu.

Loft for grundskyldspromillen

I årene 2024-2028 bliver der fastsat et kommunespecifikt loft for grundskyldspromillen, som for BRK kommer til at blive på 10,1 promille. Det er aktuelt et fald fra 34,0 promille. Dette fald i grundskyldspromillen betyder ikke en faldende indtægt for BRK. Grundskyldspromillen er fastsat efter de kommende ejendomsvurderinger og vil betyde, at den enkelte kommune som udgangspunkt hverken taber eller vinder på de ændrede satser for grundskyldspromillen.

Det er dog endnu usikkert, hvordan de nye grundværdier spiller ind på selve udligningen.

Økonomiske mål for drift og anlæg

Kommunalbestyrelsen har opstillet økonomiske mål som retningslinjer for budgetlægningen og den økonomiske styring. Det er:

- Resultatet af den ordinære drift skal vise et overskud på minimum 50 mio. kr.
- De årlige anlægsinvesteringer skal være på minimum 30 mio. kr.

Målet om overskud på 50 mio. kr. på den ordinære drift er i udgangspunktet ikke opfyldt i budget 2024 og overslagsår, hvilket er medvirkende til ubalancen. Anlægsbudgettet er i 2024 og 2025 betragteligt større end målet på 30 mio. kr., hvilket også er med til at forværre ubalancen.

Bemærkninger til beregning af den økonomiske udfordring i 2024 og 2025

- Udgangspunktet er resultatet af ordinær drift korrigeret for befolkningsudvikling på både udgifts- og indtægtssiden.
- Anlægsudgifterne er korrigeret for et lavere tilskud fra Puljen til grønne busser og grøn flextrafik i 2024 og 2025.
- Udgifter til de brugerfinansierede områder, lån og øvrige finansposter er uændrede

Det giver en ubalance på 138 mio. kr. i 2024 og 2025.

Tabel 2: Manko i 2024 og 2025

I mio. kr.	BO 2024	BO 2025
Resultat af ordinær drift i budgetoverslag	6	22
<i>Korrektion for befolkningsudvikling</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Korrigeret resultat af ordinær drift	8	23
Anlæg i budgettet	102	86
<i>Nedjustering af tilskud fra pulje til grønne busser</i>	<i>7</i>	<i>7</i>
Anlæg i alt	109	93
Brugerfinansieret område	-7	-9
Lån og øvrige finansposter	29	31
Manko ift. budgetbalance	138	138

Note: Negative beløb udtrykker overskud. Det forudsættes, at de planlagte kassetræk også skal finansieres.

Særlige fokusområder

I løbet af budgetprocessen vil der, som i tidligere år, være opmærksomhed på særlige fokusområder (kaldet obs-områder). Der foretages altid prognostisering og udarbejdes notater om kommende års budget på 4 områder: Børn- og Familie, Psykiatri og Handicap, Ældre og beskæftigelsesområdet ikke-overførbare områder.

Det skal nævnes at det antages, at børne- og familieområdet holder budgettet. Det er dog i forbindelse med regnskabsafslutningen af 2022 konstateret at udgiftsniveauet har været undervurderet i 2022 samt at der er en fortsat

stigning i antallet af anbringelser. I forhold til budget 2023 er budgetrammen på bevilling 12 Børn og Familie dertil nedjusteret med 10 mio. kr. i 2024, dels som følge af en faldende profil på budgetløftet indlagt i budget 2023 og dels som følge af besparelserne vedrørende flere anbringelser i Ungehuset og social indkøber.

Derudover skal følgende forhold nævnes som særlige fokusområder:

- Forventet underkompensation for el-priser. Kommunerne er som helhed kun delvist kompenseret for prisstigningerne i budgettet for 2023– jf. sag Økonomi- og Klimaudvalget den 7. december 2022.

Det forventes dog at kommunerne kompenseres for prisstigningerne fra 2023 til 2024 i forbindelse med økonomiaftalen. Bornholms Regionskommune har i 2020-2022 haft en fastprisaftale på el. Aftalen har betydet, at kommunen er sluppet for prisstigninger frem til nu, men det lave udgiftsniveau gør dog, at BRK underkompenseres i en fremskrivning til 2024. Der kan ikke på nuværende tidspunkt siges noget om den endelige pris- og lønudvikling frem mod 2024.

- Med baggrund i økonomiaftalen for 2023 og det politiske grundlag for Danmarks regering ”Ansvar for Danmark”, forventes også en stram økonomiaftale for kommunernes økonomi for 2024.

Forskel ved henholdsvis køb og leasing af El-busser

Der er i overslagsårene afsat midler til indkøb af 2×10 el-busser og ladestruktur. Som nævnt betyder det modtagne tilskud fra Trafikstyrelsen en forværring af balancen med 7,3 mio. kr. i årene 2024 og 2025.

Den samlede nettoeffekt på budgetbalancen af indkøbet af 2×10 el-busser, korrigeret for et lavere modtaget tilskud, er 43 mio. kr. i hvert af årene 2024 og 2025, jf. tabel 3.

Tabel 3: Nettoeffekt på budgetbalancen ved køb af 2×10 el-busser

Opgjort i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Anlægsudgifter - ladestandere	7	7		
Indkøb af 10 el-busser	44	44		
Tilskud fra Grøn Buspulje - korrigeret	-8	-8		
Nettoeffekt budgetbalance	43	43	0	0

Som en del af budgetforslaget er det tilkendegivet, at der vil skulle overvejes leasing eller andre løsninger, hvis tilskuddet ikke opnås. Nedenfor er derfor beregnet hvad nettoeffekten på budgetbalancen vil være ved leasing af 2×10 el-busser.

Trafikstyrelsen har meddelt, at det modtagne tilskud vil være det samme ved leasing af busserne og at tilskuddet vil blive udbetalt det første år af leasingperioden. Beregningen er foretaget på helårsniveau, og der er derfor ikke taget højde for en evt. forsinkelse i leveringen af busserne. Dertil forudsættes samme tilskud til de sidste 10 el-busser.

Som det ses i tabel 4, vil nettoeffekten ved at lease være en udgift på 4 mio. kr. i 2024, 9 mio. kr. i 2025 og 11 mio. kr. de efterfølgende år.

Tabel 4: Nettoeffekt på budgetbalancen ved leasing af 2×10 el-busser

Opgjort i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Anlægsudgifter - ladestandere	7	7		
Leasing af 2 x 10 el-busser - helårsudgift	5	11	11	11
Tilskud fra Grøn Buspulje - korrigeret	-8	-8		
Nettoeffekt budgetbalance	4	9	11	11

I tabel 5 fremgår forskellen mellem at købe eller lease el-busserne. Som det ses, vil det forbedre budgetbalancen med 39 mio. kr. i 2024 og 34 mio. kr. i 2025, hvis kommunen leaser el-busserne. I de efterfølgende år vil budgetbalancen forværres med 11 mio. kr. som følge af leasingydelse.

Tabel 5: Forskel på budgetbalancen ved at købe eller lease 2×10 el-busser

Opgjort i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Nettoeffekt budgetbalance ved køb	43	43	0	0
Nettoeffekt budgetbalance ved leasing	4	9	11	11
Ændring af budgetbalance	39	34	-11	-11

Økonomisk prioriteringsrum

I tidligere år er der indregnet et økonomisk prioriteringsrum i sparerammen. I forbindelse med budget 2023 besluttede Økonomi- og Klimaudvalget at indlægge et råderum på 10 mio. kr.

For at give kommunalbestyrelsen større mulighed for at prioritere mellem spareforslagene og evt. igangsætte nye tiltag er der i sparerammen for 2024 i udgangspunktet indlagt 20 mio. kr. i råderum.

Sparerammen

Økonomi- og Klimaudvalget har besluttet, at det er administrationen der udarbejder et sparekatalog til kommunalbestyrelsens prioritering.

På udvalgmøderne primo juni vil der være en overordnet gennemgang af de administrative spareforslag, udvidelsesforslag og anlægssforslag på egne områder.

Den samlede kommunalbestyrelse vil få en gennemgang af alle forslag på budgetseminar 1 den 22. juni.

Tabel 2 viser, at der er en økonomisk udfordring i 2024 og 2025 på 138 mio. kr. årligt.

I tabel 6 herunder er der yderligere indarbejdet et økonomisk prioriteringsrum i sparerammen på 20 mio. kr., for at give kommunalbestyrelsen mulighed for at prioritere mellem spareforslagene. Det giver et samlet sparekrav på 158 mio. kr. årligt.

Tabel 6: Beregning af spareramme (ved køb af el-busser)

I mio. kr.	2024	2025
Manko ift. budgetbalance	138	138
Råderum til prioritering	20	20
Spareramme	158	158

I tabel 7 er der, udover det økonomisk prioriteringsrum, indarbejdet effekten ved at lease 2×10 el-busser i sparerammen.

Sparerammen nedjusteres derved med 39 mio. kr. i 2024 og 34 mio. kr. i 2025. Sparerammen er derved 119 mio. kr. i 2024 og 124 mio. kr. i 2025.

Det indstilles, at sparerammen bliver 119 mio. kr. årligt, da forskellen mellem årene er lille, og at man vil være nået meget langt med at få skabt balance i 2025 med en spareramme på 119 mio. kr., hvis der er tale om varige besparelser.

Tabel 7: Beregning af spareramme (ved leasing af el-busser)

I mio. kr.	2024	2025
Manko ift. budgetbalance	138	138
<i>Korrektion for leasing af el-busser</i>	-39	-34
Råderum til prioritering	20	20
Spareramme	119	124

Som det fremgår af budgetvejledningen, har direktionen mulighed for at pege på områder, hvor investeringer og udvidelser vil være til gavn for opgaveløsningen og understøtte de politiske strategier. I sådanne tilfælde vil der skulle anvises tilsvarende finansiering igennem yderligere spareforslag.

Kommunerne kender ikke vilkårene for økonomien for 2024, før der er indgået økonomiaftale i maj/juni og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udmeldt tilskud og udligning den 1. juli 2023. Derudover udestår afklaringen om tilskud som særlig vanskelig kommune efter ansøgning til den 1. september 2023, hvor der også først gives svar på eventuelle ansøgninger om lånedispensation.

Der vil derfor fortsat være usikkerhed i forhold til budgetbalancen i 2024 og 2025, og den kan både blive forbedret og forværret når vi modtager udmeldingen fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 3: Budget 2023, finansiering af prisstigninger på el

22/28769

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Budgettet for 2023 tager ikke fuldt ud højde for de prisstigninger der har været det seneste år. Det skyldes bl.a. at budgettet blev udarbejdet på baggrund af de skøn der ligger til grund for økonomiaftalen for 2023 og som er lavere end de prisskøn KL meldte ud i september 2022.

Økonomi- og Klimaudvalget behandlede en sag om forventninger til pris- og lønudviklingen den 7. december 2022 og indskærpede over for fagudvalgene, at driftsbudgetterne i 2023 ikke må overskrides som følge af prisstigninger. Om nødvendigt må der findes kompenserende besparelser inden for bevillingen, alternativt inden for fagudvalgets samlede budgetramme.

Denne sag følger op på sagen fra december 2022 i forhold til den konkrete prisudvikling på el. Sagen fremsendes direkte til Økonomi- og Klimaudvalget, da det er en generel og tværgående udfordring at priserne på el er steget.

Det indstilles, at udvalgene skal finde besparelser på i alt 5,2 mio. kr. i 2023 til finansiering af merudgiften.

Det skal bemærkes at ingen kender den nøjagtige pris på el for hele året 2023, idet kommunen indgår prisaftaler på el for et kvartal ad gangen. Merudgifterne er således baseret på skøn over prisudviklingen. Når sagen forelægges nu er det for at udvise rettidig omhu i forhold til at finde finansieringen til merudgifter så tidligt på året som det lader sig gøre.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Økonomi- og Klimaudvalget beder udvalgene finde besparelser inden for deres udvalgsområder jf. tabel 1 til finansiering af den forventede merudgift til el.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingen godkendt.

Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke, idet hun ønsker at bruge budgetoverførslerne til at finansiere prisstigningerne.

Sagsfremstilling

Aftalen om kommunernes økonomi for 2023 fastlægger servicerammen på baggrund af skønnet over pris- og lønudviklingen fra juni 2022. Regeringen har tilkendegivet, at rammen for 2023 ligger fast på dette niveau, og KL har opfordret kommunerne til at skabe plads til prisstigningerne inden for en uændret ramme.

Økonomi- og Klimaudvalget har med beslutningen i december 2022 fulgt denne anbefaling og forudsat, at budgettet for 2023 overholdes og aktiviteten tilpasses så de prisstigninger der kommer kan holdes inden for budgettet.

Stigningen i elpriserne er ekstraordinær og giver kommunen en markant økonomisk udfordring. Bornholms Regionskommune har i 2020 – 2022 haft en fastprisafale på el som betød, at stigningen i elpriserne ikke fik betydning i regnskabet for 2022.

Kommunen indgår nu aftaler om el-prisen for et kvartal ad gangen, også for kunne nedbringe udgiften når prisen forhåbentlig falder senere i 2023. For første kvartal er prisen fastlagt til 2,75 kr. pr. kWh ekskl. afgifter og moms. Indikationen for resten af 2023 er en pris på ca. halvdelen af prisen i første kvartal. Hertil kommer, at nettariffen er steget i 2023 samt at elafgiften er nedsat til et minimum i første halvår 2023.

På baggrund af ovenstående priser og et forbrug på ca. 6,4 mio. kWh på det skattefinansierede område, dvs. ekskl. Bofas forbrug, skønner Økonomi og Personale pt. en merudgift på ca. 6,65 mio. kr. til el i 2023. Det skal bemærkes at ingen kender elprisen for de kommende tre kvartaler endnu, og at merudgiften derfor både kan blive lavere og højere.

Ca. 75 pct. af kommunens elforbrug sker i de kommunale bygninger, ca. 13 pct. anvendes til gadebelysning og ca. 12 pct. anvendes på havnene. Det er dermed primært Ejendomme og Drift der har merudgiften uden at de har de store muligheder for at påvirke forbruget, da aktiviteterne reelt sker i de øvrige centre.

Bornholms Regionskommune har gennem en årrække investeret i energibesparende tiltag. Dette har medført at elforbruget er faldet gennem årene og at der nu er optimeret så meget, at der ikke kan findes umiddelbare og markante besparelser ad den vej. Der kan muligvis findes besparelser ved adfærdspåvirkninger, hvilket involverer mange brugere i hele kommunen. Dette arbejdes der videre med administrativt.

Økonomiske konsekvenser

Der skønnes som nævnt en merudgift til el på ca. 6,65 mio. kr. i 2023. Omvendt forventes stigningerne i fjernvarmepriserne at blive lavere end fremskrivningen i budget 2023. I sagen til Økonomi- og Klimaudvalget i december 2022 er det skønnet, at budgettet til fjernvarme er 1,4 – 1,5 mio. kr. højere end nødvendigt for at honorere prisstigningerne på fjernvarme. Dette beløb kan medgå til finansiering af prisstigningen på el.

Netto skal der dermed findes besparelser på 5,2 mio. kr. til at finansiere merudgiften til el. Med henblik på at overholde servicerammen indstilles det, at besparelsen findes som en rammebesparelse på de overførbare områder i serviceudgifterne i 2023, svarende til 0,26 pct. af budgettet på disse områder. Det foreslås, at besparelsen skal findes på udvalgsniveau, således at udvalgene har mulighed for at prioritere besparelsen mellem de enkelte bevillinger på udvalgets område.

Besparelsen fordeler sig på udvalgenes således:

Tabel 1: Fordeling af besparelse

Fagudvalg	Beløb
Børne- og Skoleudvalget	1.739.000
Social- og Sundhedsudvalget	2.063.000
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	217.000
Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	175.000
Natur-, Miljø- og Planudvalget	618.000
Økonomi- og Klimaudvalget	388.000
I alt	5.200.000

Denne tilgang til finansiering af merudgifterne løser både den finansieringsmæssige opgave og opgaven med at overholde servicerammen i 2023. Alternativt kunne der findes finansiering fx ved at reducere budgetoverførslerne fra 2022 eller ved at finde besparelser på anlægssiden, men det vil ikke løse opgaven med at overholde servicerammen.

Den videre proces

Fagudvalgene vil i foråret få forelagt sager med henblik på at beslutte, på hvilke bevillinger udvalgets bidrag til besparelsen skal findes. Udvalgenes bidrag samles til en bevillingssag, som forelægges for kommunalbestyrelsen i juni måned 2023.

Som nævnt er der ingen der kender elpriserne for de sidste tre kvartaler af 2023. Økonomi og Personale vil løbende følge op på de indgåede prisaftaler. Såfremt merudgifterne til el bliver lavere end forventet på nuværende tidspunkt vil det overskydende beløb blive tilbageført til fagudvalgene.

Såfremt merudgifterne til el bliver højere end skønnet pt. vil der, afhængigt af omfanget, blive fremlagt en ny sag med forslag til finansiering af merudgifterne.

Punkt 4: Optagelse af lån på baggrund af lånerammen for 2022

23/4783

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om optagelse af lån på baggrund af lånerammen for 2022 samt forudsætningerne om optagelse af lån i budget 2022. Det indstilles, at der optages lån på 18,15 mio. kr. idet muligheden for lånoptag udnyttes fuldt ud jf. det økonomiske mål herom.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- a) der optages det maksimale lån på 18,15 mio. kr. til de formål der er anført i tabel 2,
- b) der meddeles anlægsbevilling til optagelse af lån på 18,15 mio. kr., og
- c) borgmesteren bemyndiges til at optage lånet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Denne sag vedrører optagelse af lån i henhold til forudsætningerne i budgettet for 2022 inklusive budgetoverførsler fra 2021 vedrørende optagelse af lån. Sagen fremlægges nu, fordi adgangen til at optage lån først kan opgøres, når regnskabet for 2022 er afsluttet.

Beslutning om optagelse af lån skal træffes af kommunalbestyrelsen i henhold til styrelseslovens § 41.

På baggrund af lånerammen for 2022 er der mulighed for at optage lån på 18,15 mio. kr. jf. opgørelsen i økonomiafsnittet (tabel 2).

I henhold til kommunens økonomiske politik udnyttes mulighed for lånoptag til anlægsprojekter fuldt ud, så påvirkning af kommunens løbende drift og anlæg minimeres.

Det indstilles på den baggrund, at der optages et lån på 18,15 mio. kr. så lånerammen udnyttes fuldt ud. Optagelse af lån er bevillingsmæssigt omfattet af de samme regler som anlægsbevillinger jf. indstillingens pkt. b).

Der indhentes tilbud på lån hos KommuneKredit og banker repræsenteret på Bornholm jf. politik for styring af Bornholms Regionskommune finansielle dispositioner, og det indstilles, at borgmesteren bemyndiges til at optage det for kommunen mest fordelagtige lån jf. indstillingens pkt. c).

Økonomiske konsekvenser

Lånerammen opgøres på baggrund af afholdte anlægsudgifter i regnskab 2022 til de formål der kan indgå i opgørelsen af lånerammen jf. lånebekendtgørelsen. Lånerammen for 2022 er opgjort til 22.900.000 kr.

Der er anvendt 4.750.000 kr. af lånerammen til kommunegaranti overfor Tejn Vandværk som alternativ til at deponere garantibeløbet.

Der er herefter en ledig låneramme på 18.150.000 kr.

I budgettet for 2022 er der forudsat optagelse af lån med 33,8 mio. kr. Herudover blev der i april 2022 optaget lån på baggrund af lånerammen for 2021, hvoraf 16,7 mio. kr. vedrørte budget 2022. Efter det korrigerede budget 2022 skal der optages lån med 17,1 mio. kr. jf. tabel 1.

Tabel 1: Budget til optagelse af lån i 2022

Formål - 1.000 kr.	Budget 2022	Overført fra 2021	Korr. Budget 2022
Generel finansiering	10.000	-24.667	-14.667
Renovering af mole, Tejn havn	8.200		8.200
ESCO-projekter, bygninger	3.000	1.839	4.839
ESCO-projekter, gadebelysning		6.080	6.080
Subtotal	21.200	-16.748	4.452
Udlån til indefrosne stigninger i grundskylden	12.600		12.600
I alt	33.800	-16.748	17.052

Note: negative beløb er udtryk for, at der er optaget større lån til formålet end det er forudsat i sidste års budget.

Der er afsat optagelse af lån på 12,6 mio. kr. med det formål at finansiere udlånet til borgerne af indefrysningen af stigninger i grundskylden. Det faktiske udlån i 2022 udgør netto 12,5 mio. kr., hvilket vil være det beløb der faktisk kan optages lån til. Det anbefales imidlertid at udlånet finansieres af kassebeholdningen og at der ikke optages lån til dette formål. Anbefalingen kommer, fordi staten overtager udlånet til indefrosne stigninger i grundskylden i 2024.

Dette har ikke betydning for størrelsen af det optagne lån.

Følges anbefalingen vil sammensætningen af optagelsen af lån på 18,15 mio. kr. være som anført i tabel 2.

Tabel 2: Optagelse af lån i april 2023

Formål - 1.000 kr.	Optagelse af lån
Generel finansiering	12.225
ESCO-projekter, bygninger	3.565
ESCO-projekter, gadebelysning	2.360
I alt	18.150

Da der overføres rådighedsbeløb fra 2022 på 4,45 mio. kr., vedrører 13,7 mio. kr. af lånet rådighedsbeløb på budgettet for 2023. Rådighedsbeløbet i budget 2023 udgør 32 mio. kr. (inkl. 19,0 mio. kr. vedr. indefrosne stigninger i grundskyld), og optagelsen af lån ligger dermed inden for det afsatte budget.

Ydelserne på lånet er beregnet til at udgøre ca. 1,1 mio. kr. årligt og kan holdes inden for det samlede budget til renter og afdrag i budget 2023.

Bilag

Bilag - Optagelse af lån på baggrund af lånerammen for 2022

Punkt 5: Bevilling af midler til planlægning og afvikling af H.M. Dronningens besøg i juni 2023

23/3741

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Som led i sit årlige sommertogt besøger Hendes Majestæt Dronningen Bornholm den 5. og 7. juni 2023. Kommunalbestyrelsen skal bevillige midler til planlægning og afvikling af besøget.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- der bevilges op til 500.000 kr. til bevilling 64 Politikere til brug for aktiviteter mm som led i planlægning og afvikling af Dronningens besøg. Beløbet finansieres inden for bevillingen af det afsatte beløb til afholdelse af valg.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingen anbefales.

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

I forbindelse med Dronningens sommertogt i juni 2023, kommer også Gardehusarregimentets Hesteskadron til Bornholm. Planlægning og afvikling af et royalt besøg er forbundet med en række udgifter.

Erfaringsmæssigt skønner administrationen, at der skal afsættes et budget på op til 500.000 kr til besøget. Af disse forventes ca. 100.000 kr. at skulle bruges til Hesteskadronens ophold, ca. 100.000 kr. til Ejendomme og Drifts varetagelse af opgaver og ca. 50.000 kr. til pressehåndtering. Derudover kommer en række mindre udgiftsposter, der kan variere alt efter programmets endelige udformning.

Det færdige program for sommertogtet forventes at foreligge i begyndelsen af maj måned.

Økonomiske konsekvenser

Der gives en bevilling på op til 500.000 kr., der finansieres inden for bevillingen af det afsatte beløb til afholdelse af valg.

Der budgetteres hvert år med afholdelse af et valg eller en folkeafstemning, men der ikke er noget i kalenderen for 2023. Skulle der, mod forventning, blive udskrevet valg/folkeafstemning vil der blive forelagt sag om bevilling hertil.

Punkt 6: Afsluttende status på Udviklingsplan for folkeskolerne på Bornholm 2019-2022

20/1333

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Kommunalbestyrelsen vedtog den 28. februar 2019 Udviklingsplan for folkeskolerne på Bornholm 2019-2022 (bilag 1) og afsatte 17 mio. kr. til udviklingsarbejdet. Med afsæt i udviklingsplanen har Center for Skole iværksat *Fælles Folkeskole Bornholm* med det formål at understøtte udviklingen af en attraktiv folkeskole med høj trivsel og optimal læring for alle børn.

Udviklingsplanen udløb med udgangen af 2022 og formålet med denne sag er at give en afsluttende status på opfyldelsen af planens mål og indsatser. Kronologien i status følger den reviderede tids- og procesplan (bilag 2) som Kommunalbestyrelsen vedtog den 28. januar 2021.

Kommunalbestyrelsen er den 8. februar 2022 præsenteret for en foreløbig status på udviklingsplanens målopfyldelse.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller

- a) Sagen til orientering.
- b) Sagen sendes til orientering i Handicaprådet og Ungerådet.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 28-02-2023

- a) orientering givet.
- b) godkendt.

Beslutning Handicaprådet den 06-03-2023

Orientering givet.

Skolechefen inviteres med til næste møde i Handicaprådet for uddybende spørgsmål.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Administrationen og rådgivning i Center for Skole har udarbejdet en afsluttende status på indfrielsen af den tidligere udviklingsplans mål og indsatser. Med farverne rød-gul-grøn fremgår det af den afsluttende statusrapport (bilag 3) hvilke mål og indsatser, der *endnu ikke er indfriet/delvist indfriet/indfriet*.

I denne sag er fokus på de mål og indsatser, der er *delvist* eller *endnu ikke* indfrie og som derfor vil have et særligt fokus i de kommende års videreudvikling af folkeskolen.

Udviklingsplanen indeholder fem langsigtede mål og fem delmål:

Langsigtede mål, pr. juni 2024

1. Alle skoler præsterer på niveau eller bedre end forventet målt ud fra socioøkonomisk reference.
2. Karaktergennemsnittet efter afgangseksamen ligger på landsgennemsnittet
3. Andelen af gode læsere er på 80 %
4. Trivslen blandt eleverne ligger på landsgennemsnittet
5. 70 % som starter i børnehaveklasse vælger en folkeskole

Delmål

1. God trivsel
2. Høj faglighed
3. En folkeskole for alle
4. Kommunikation og dialog
5. Rammer og vilkår

Det første af udviklingsplanens langsigtede mål er indfriet, idet at alle skoler præsterer på niveau eller bedre end forventet målt ud fra socialøkonomisk reference (januar 2023). De øvrige fire langsigtede mål er endnu ikke indfriet.

Udviklingsplanens fem delmål er delvist indfriet.

Delmål 1: God trivsel

Data fra 2021/2022 viser, at der er sket et fald i andelen af elever med højest trivsel fra 87,3 i 2020/2021 til 86,4 i 2021/2022 (Uddannelsesstatistik.dk). Landsgennemsnittet for andelen af elever med højest trivsel er samtidigt faldet fra 90,9 i 2020/2021 til 89,8 i 2021/2022.

Den bornholmske folkeskole behøver at blive endnu dygtigere til at skabe trivsel for alle børn i skolen og arbejder derfor med fælles indsatser, der skal styrke elevernes trivsel. Med skoleudviklingsværktøjet *10 veje til god skoleudvikling 2023-2026* sættes der en fælles ramme for skolernes arbejde for at fremme elevernes trivsel.

Følgende konkrete indsatser under delmålet er *delvist/endnu ikke indfriet*:

Halvårlige trivselskonferencer på alle skoler – frist juni 2022

Målet er delvist indfriet

De seks almenskoler har helt eller delvist implementeret trivselskonferencer. Skolerne har løbende fokus på både social og faglig trivsel og der laves årligt nye handleplaner med baggrund i trivselsmålingerne.

Delmål 2: Høj faglighed

Det er et mål, at alle børn, fagprofessionelle, ledere og forvaltning er del af et stærkt læringsfællesskab og kan blive så dygtige, som muligt.

Siden 2019 ses en generel positiv udvikling i forhold til elevernes læringsudbytte. Karaktergennemsnittet i de obligatoriske prøver stiger med 0,1 procentpoint for hvert år i årene 2019, 2020, 2021, 2022. Udviklingen er mest positiv i

fagene dansk og engelsk. Nye data viser, at andelen af elever, der opnår mindst 2 i dansk og matematik varierer henover årene med et fald fra 97 i 2020/2021 til 95,4 i 2021/2022 (Uddannelsesstatistik.dk).

Følgende konkrete indsatser under delmålet er *delvist/endnu ikke indfriet*:

Udvikling af fleksibel to-voksen ordning (observation/feedback af lærerens undervisning) – frist december 2022

Målet er delvist indfriet

To-voksenordningen muliggør inddragelse af pædagog, lærer, læse-/matematikvejleder i undervisningen (co-teaching). Nogle skoler er godt i gang men gennemgående skal skolerne i endnu højere grad benytte to-voksenordningen til at udvikle deres praksis for Co-teaching og herigennem styrke brugen af forskellige fagligheder i klasserummet.

Alle skoler arbejder systematisk og struktureret med målstyring, elevcentreret læring og ledelse samt databaseret skoleledelse – frist august 2020 –

Målet er delvist indfriet

Skolerne har adgang til mange data, som når det anvendes systematisk kan være med til at fremme elevernes læring, udvikling og trivsel. Med skoleudviklingsværktøjet 10 veje til god skoleudvikling arbejder Center for Skole henimod en mere systematisk brug af data på skolerne, blandt andet med brug af et fælles årshjul for datainformeret skoleudvikling. Dette arbejde er endnu ikke fuldt implementeret på alle skoler.

Delmål 3: En folkeskole for alle

I 2022 er implementeret tre supplerende ø-dækkende ”melleformer” på henholdsvis Paradisbakkeskolen, Svartingedal skole og på Åvangsskolen.

Sideløbende er udviklet lokale mellemform-lignende tilbud på to almenskoler og der ses flere understøttende tiltag, der skal skabe bedre rammer og vilkår for inklusion.

Den bornholmske folkeskole er endnu ikke i mål og vil i de kommende år have særligt fokus på at lykkedes endnu bedre med at skabe inkluderende læringsmiljøer på alle skoler.

Følgende konkrete indsatser under delmålet er *delvist/endnu ikke indfriet*:

Udvikling af fleksible fællesskaber, som inkluderer elever med brug for støtte – frist august 2020

Målet er delvist indfriet

Udviklingsplanen indeholder mål for etablering af fleksible fællesskaber på skolerne, hvor elever, der har vanskeligt ved at inkluderes i stamklassen, kan få støtte i et mindre fællesskab. Med fleksible fællesskaber er det målet at give udsatte elever de faglige/social kompetencer, de mangler for at kunne vende tilbage til stamklassen.

Der er fokus på, at udvikle fleksible løsninger og en forståelse af, at eksempelvis skolevægning er et symptom på, at der er noget der er svært for eleven i skolen.

Udvikling af samarbejde med PPR. Læsekonsulent, Ressourceteamet og Center for Børn og familie udvikles, således at der er overensstemmelse med den strategi der følges i Center for Børn og familie, 'De små børns Bornholm' og 'De første 1000 dage'. – frist august 2020

Målet er endnu ikke indfriet

For at skabe en inkluderende folkeskole, der muliggør deltagelse og læring for alle børn skal samarbejde, koordinering og et fælles Mindset mellem medarbejdere i Center for Skole og Center for Børn og Familie udvikles. Skoleudviklingsværktøjet 10 veje til god skoleudvikling understøtter skolerne i dette arbejde ligesom koordinering og sammenhænge mellem centrene vil være en central del af den kommende strategi for folkeskolen.

Delmål 4: Kommunikation og dialog

Det er skolens ansvar at skabe god kommunikation og dialog med skolens mange samarbejdspartnere og forældre. God, respektfuld kommunikation og et godt forældresamarbejde er afgørende for trivslen på skolen og det sociale liv i klassen.

Et styrket skole-hjem-samarbejde er et særligt fokusområde i udviklingen af den bornholmske folkeskole og understøttes af skoleudviklingsværktøjet 10 veje til god skoleudvikling.

Følgende konkrete indsatser under delmålet er *delvist/endnu ikke indfriet*:

Alle skoler har principper for skole/hjemsamarbejde, kommunikation og god dialog – frist august 2020-

Målet er delvist indfriet

Med skoleudviklingsværktøjet 10 veje til god skoleudvikling er der sat ramme for skolernes udvikling af skole-hjem-samarbejdet og skolebestyrelserne udarbejder lokale handleplaner for forældresamarbejdet, der forventes afsluttet i indeværende skoleår.

Udvikling af Samarbejde/partnerskabsaftale med Skole og Forældre om etablering af lokalafdeling på Bornholm – frist foråret 2021

Målet er delvist indfriet

I efteråret 2022 deltog Skole og Forældre i en dialog med skolerne om muligheden for at etablere en lokalafdeling på Bornholm. Administrationen afventer skolebestyrelsernes tilbagemeldinger.

Plan på alle skoler for, hvordan de ønsker at indgå som en synlig og aktiv samarbejdspartner i lokalområdet – frist august 2020

Målet er delvist indfriet

Ikke alle skoler har beskrevet en plan for deres synlighed, samarbejde og kommunikation med lokalsamfundet.

Delmål 5: Rammer og vilkår

Udviklingsarbejdet med at nedbringe det bekymrende elevfravær og mindske forekomsten af skolevægning i den bornholmske folkeskole er fortsat et særligt indsatsområde i Fælles Folkeskole Bornholm og udvikles i samarbejde med Center for Børn og Familie.

Nationalt og lokalt ses en stigning i forekomsten af skolevægning og bekymrende elevfravær.

Følgende konkrete indsatser under delmålet er *delvist/endnu ikke indfriet*:

Udviklingsarbejde om bekymrende elevfravær og skolevægning – frist: Det skal i juni 2022 fremgå at der kan ses et fald i elevfraværet

Målet er endnu ikke indfriet

Både nationalt og lokalt ses en stigning i fravær blandt elever. Hos Administration og Rådgivning, Center for Skole er det vurderingen, at sygefraværet i 2022 er væsentligt influeret af virkninger fra Corona. Blandt andet forventes udvidet brug af online undervisning at have haft betydning for elevfraværstallene.

Med det stigende fravær er der fortsat brug for en styrket tværgående indsats i forhold til at styrke alle skolers viden om og kompetencer i forhold til en systematisk forebyggelse, opsporing og håndtering af skolevægring og elevfravær.

I 2022 deltog repræsentanter for Center for Skole og Center for Børn og Familie i et fælles kursus om skolevægring.

Skolerne har fortsat fokus på elevernes fravær og bruger i en vis udstrækning værktøjet ”Comeback”. Hos Administration og Rådgivning, Center for Skole er det vurderingen, at der er god praksis i gang på skolerne, men at der er brug for en øget ensartethed på tværs af skolerne.

Det vil således være en stor opmærksomhed i det kommende arbejde med at styrke- og synliggøre indsatserne på skolerne, således at arbejdet med trivsel og elevfravær tydeliggøres og indgår centralt i dialoger og handlinger på alle skolerne i hverdagen.

Elevfravær er en opgave, som Center for Skole forventer vil komme til at fylde forholdsvis meget fremadrettet, med målrettede og alsidige indsatser.

Økonomiske konsekvenser

Udmøntning af budgetforliget på 5 mio. kr. i 2019 og 4 mio. kr. i 2020, 2021 og 2022.

Der er ikke afsat yderligere bevilling til arbejdet med Fælles Folkeskole Bornholm.

Restbudgettet pr. 31.12.2022 er kr. 523.344,-. Der er bogført kr. 37.500,- i 2023.

Restbeløbet ønsker Center for Skole at få overført til 2023 som en pulje med særlig overførelsesret for at kunne bruge pengene over en treårig periode til aktiviteter, der understøtter arbejdet med Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026, herunder faglig udvikling, øget trivsel og kompetenceudvikling af ledere og medarbejdere på skolerne.

Indsats/årstal	2019	2020	2021	2022	Restbudget 31.12.2022
Rammebeløb til to- voksenordning	1.500.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000	-
Ung på vej	625.000	1.500.000	1.500.000	875.000	-
Kursus kommunikation	100.000				-
Uddannelsesforløb, strategisk pædagogisk ledelse af skolen	300.000				-
Uddannelsesforløb, professionelle læringsfællesskaber (teamudvikling)			800.000		Kr. 433.218,-
Kursus i klasserumsledelse				500.000	Kr. 90.126,-

Bilag

Bilag 1 Udviklingsplan for folkeskolerne 2019-2022

Bilag 2 Tids- og handleplan Fælles Folkeskole Bornholm opdateret nov. 2020

Bilag 3 Statusrapport Udviklingsplan for folkeskolerne på Bornholm 2019-2022

Punkt 7: Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026

23/3599

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget beslutter

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Udviklingsplan for folkeskolerne på Bornholm 2019-2022 er udløbet og der er udarbejdet Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026 til politisk behandling. Den 30. august 2022 godkendte udvalget en procesplan for udarbejdelse af ny strategi og bidrog den 27. september 2022 med input til den første version af strategien. Siden er der gennemført en høring af strategi og bilag Tegn på, at vi er på rette vej 2023-2026.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller

- a) At udvalget godkender ”Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026” og samtidigt lukker kommunens ”Skolepolitik” fra 2012.
- b) Bilag 2: ”Tegn på, at vi er på rette vej 2023-2026” til orientering.
- c) ”Procesplan for revidering af skolernes udviklingsplaner” til orientering.
- d) Sagen sendes til orientering i Handicaprådet og Ungerådet.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 28-02-2023

- a) Godkendt idet målene ændres til tre: *Trivsel blandt eleverne ligger på landsgennemsnittet og andelen af gode læsere er på 80% bibeholdes. Karaktergennemsnittet efter afgangseksamen ligger på landsgennemsnittet og alle skoler præsterer på niveau eller bedre end forventet målt ud fra socialøkonomiske referencer samskrives mens 70% som starter i børnehaveklasse vælger en folkeskole flyttes til evaluering ”Tegn på”.*
- b) orientering givet.
- c) orientering givet
- d) godkendt.

Beslutning Handicaprådet den 06-03-2023

Orientering givet.

Skolechefen inviteres med til næste møde i Handicaprådet for uddybende spørgsmål.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Taget af dagsordenen og sendes til fornyet behandling i Børne- og Skoleudvalget.

Sagsfremstilling

Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026 (bilag 1) sætter retning for den videre udvikling af folkeskolen og understøtter Center for Skoles arbejde med Bornholms sammenhængende børne- og ungepolitik 0-29 år.

Der har været gennemført en høring af den første version af strategi og bilaget *Tegn på, at vi er på rette vej 2023-2026* (bilag 2) i Handicaprådet, skolebestyrelserne og Bornholms Fælles Elevråd. Desuden har Børne- og Skoleudvalget, den politiske følgegruppe for Fælles Folkeskole Bornholm, skolens ledere, Center MED og øvrige samarbejdspartnere bidraget med input til strategiarbejdet. Høringssvar og input er søgt indarbejdet i version 2 af strategien, der fremlægges til politisk behandling

Når strategien er politisk godkendt udarbejdes en trykt og digital version af strategien. Center for Skole ønsker en tilgængelig og let læsbar strategi med brug af grafik og billeder.

Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026

Formålet med strategien er at virkeliggøre den sammenhængende børne- og ungepolitik og videreudvikle visionen om Fælles Folkeskole Bornholm. Børne- og Skoleudvalgets arbejdsprogram har været lagt til grund for strategiarbejdet. Strategien udgør det fælles afsæt for skolernes revidering af egne udviklingsplaner og strategien understøtter herved sammenhængen fra politik til strategi og handleplan.

Der er udarbejdet *Procesplan for skolernes revidering af deres udviklingsplaner* (bilag 3) med fokus på forankring og involvering af lærere, pædagoger, afdelings MED, skolebestyrelser, forældre og elever.

Fem overordnede mål for folkeskolen

For at skabe kontinuitet i skolernes udviklingsarbejde ønsker administrationen at forlænge den tidligere udviklingsplans fem overordnede mål for folkeskolen (juni 2024) frem til udgangen af 2026:

- Alle skoler præsterer på niveau eller bedre end forventet målt ud fra socioøkonomisk reference.
- Karaktergennemsnittet efter afgangseksamen ligger på landsgennemsnittet.
- Andelen af gode læsere er på 80%.
- Trivsel blandt eleverne ligger på landsgennemsnittet.
- 70% som starter i børnehaveklasse vælger en folkeskole

Det er Center for Skoles vurdering, at den bornholmske folkeskole med de fem overordnede mål bidrager til at løfte [de nationale mål for folkeskolen](#).

Syv strategiske indsatsområder

Strategien er en indholdsmæssig spejling af [Bornholms børne- og ungepolitik 0-29 år](#) med syv indsatsområder:

- Skolen er en tryk base
- Fællesskaber i skolen
- Læring, trivsel og sundhed i skolen
- Nysgerrighed, indflydelse og ansvar i skolen
- Grøn dannelse, indsigt og udsyn i skolen
- Uddannelse og arbejde efter skolen
- Fælles om skolen

Tegn på, at skolerne er på rette vej

I bilaget *Tegn på, at vi er på rette vej 2023-2026* beskrives tegn på, at skolerne er på rette vej i arbejdet med strategi og lokale udviklingsplaner.

Den enkelte skole kan i deres egen udviklingsplan vælge at lægge vægt på andre typer tegn. Ved skoleudviklingssamtaler har skole og skolechef fokus på de tegn, som den enkelte skole vil arbejde med.

I lighed med de tegn, som den enkelte skole vil arbejde med, er listen over data, som skolen vil anvende hverken fast eller udtømmende. Data, der vedrører trivsel, elevfravær og læringsudbytte er obligatoriske for alle skoler, men den enkelte skole kan vælge at inddrage andre data i skolens udvikling. Det giver bilaget Tegn på, at vi er på rette vej eksempler på.

Høring

Svar fra høringen i Handicaprådet, skolebestyrelserne og i Bornholms Fælles Elevråd er opsummeret herunder, mens de fulde høringssvar fremgår af bilag til sagen (bilag 4).

Sammenfattende er der tilslutning til strategien i skolebestyrelserne. Det vurderes fornuftigt, at kommunens sammenhængende børne- og ungepolitik er indtænkt, og strategien anses for at være tilgængelig og overskuelig med korte, overordnede retningsgivende indsatsområder, der giver plads til skolernes forskellighed.

Nogle skolebestyrelser vurderer, at strategien er for teksttung og der er ønske om flere billeder og et andet layout.

Endelig bør der indarbejdes mere om:

- sammenhænge og overgange på tværs, internt og eksternt, herunder overgange fra dagtilbud og skole og de interne overgange på klassetrin
- gensidig respekt og fælles ansvar mellem skole og hjem
- tidlig indsats
- at alle børn har ret til det rette skoletilbud
- tiltag for de dygtige elever
- samarbejdet mellem skole og forældre
- inddragelse af elevrådene

Flere skolebestyrelser ser det som en udfordring, at der fordres udvikling uden dertil afsatte midler til skolerne og er bekymrede for, om skolerne har ressourcerne til at føre de gode intentioner ud i livet.

Økonomiske konsekvenser

Udmøntning af budgetforliget på 5 mio. kr. i 2019 og 4 mio. kr. i 2020, 2021 og 2022.

Der er ikke afsat yderligere bevilling til arbejdet med Fælles Folkeskole Bornholm.

Restbudgettet pr. 31.12.2022 er kr. 523.344,-. Der er bogført kr. 37.500,- i 2023.

Restbeløbet ønsker Center for Skole at få overført til 2023 som en pulje med særlig overførelsesret for at kunne bruge pengene over en treårig periode til aktiviteter, der understøtter arbejdet med Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026, herunder faglig udvikling, øget trivsel og kompetenceudvikling af ledere og medarbejdere på skolerne.

Indsats/årstal	2019	2020	2021	2022	Restbudget pr. 31.12.22
Rammebeløb til to- voksenordning	1.500.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000	-
Ung på vej	625.000	1.500.000	1.500.000	875.000	-
Kursus kommunikation	100.000				-

Uddannelsesforløb, strategisk pædagogisk ledelse af skolen	300.000	-
Uddannelsesforløb, professionelle læringsfællesskaber (teamudvikling)	800.000	Kr. 433.218,-
Kursus i klasserumsledelse	500.000	Kr. 90.126,-

Bilag

Bilag 1 Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026_2

Bilag 2 Tegn på, at vi er på rette vej 2023-2026

Bilag 3 Procesplan for skolernes revidering af udviklingsplaner 2023

Bilag 4 Samlede høringssvar Strategi Fælles Folkeskole Bornholm

Punkt 8: Ændring af budgetforslag 2023 - Reduktion i klippekort på plejecentre

22/30044

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med budgettet for 2023 blev det besluttet at klippekort på plejecentre reduceres fra 30 min. hver uge til 30 min. 40 gange årligt. Dette ønskes nu ændret til 1 klip á 45 min. hver anden uge.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller,

- a) At klippekortsydelsen fremover leveres som 1 klip á 45 min hver anden uge.
- b) At sagen sendes til orientering til Handicaprådet og Ældrerådet.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2023

- a) Udvalget anbefaler at kommunalbestyrelsen udsætter punktet indtil der foreligger høringssvar fra Handicaprådet og Ældrerådet.
- b) Sagen sendes til høring i Handicaprådet og Ældrerådet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Social- og Sundhedsudvalgets indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 26-01-2023

Social- og Sundhedsudvalgets indstilling godkendt.

Beslutning Handicaprådet den 16-01-2023

Handicaprådet anbefaler ændringen til 1 klip á 46 minutter hver anden uge.

Handicaprådet ønsker at klippene udnyttes fuldt ud og at ordningen gøres kendt for brugerne, således at brugerne forstår ordningen.

Beslutning Ældrerådet den 17-01-2023

Med ændringen til 46 min. hver anden uge, mangler der kun 4 min. pr.år. Dette gør ikke den store forskel, hvis beboerne vel at mærke får de minutter de har ret til og brug for.

Det er BRK's ansvar, at klippekortsordningen er kendt af beboere og pårørende.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller til kommunalbestyrelsen,

- At klippekortsydelsen fremover leveres som 1 klip á 46 minutter hver anden uge.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 27-02-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Beboerne på øens plejecentre og -hjem er tildelt klippekortsydelse til brug for selvvalgte aktiviteter. I forbindelse med budget 2023 blev der vedtaget en besparelse på 500.000 kr. på ordningen. Forslag SSU-32.

I forbindelse med at beslutningen om 40 gange årligt skulle udmøntes, har det vist sig u hensigtsmæssigt at planlægge med 40 gange. Der er derfor nu et forslag om at ændre det vedtagne budget til at beboerne får ydelsen hver anden uge hele året rundt, men nu med 45 minutter pr. gang. Øvrige retningslinjer for klippekortsydelser ændres ikke.

Det oprindelige forslag lød: *"Alle beboere i plejeboligområdet har siden 2018 været tildelt klippekort af 30 min varighed hver uge. Klippekortet kan bruges efter borgerens eget ønske til aktiviteter, der ligger udenfor indsats i kvalitetsstandard. Forslaget indebærer, at der bevilliges klippekort á 30 minutter 40 gange om året".*

Det nye forslag lyder: *Alle beboere i plejeboligområdet har siden 2018 været tildelt klippekort af 30 min varighed hver uge. Klippekortet kan bruges efter borgerens eget ønske til aktiviteter, der ligger udenfor indsats i kvalitetsstandard. Forslaget indebærer, at der bevilliges klippekort á 45 minutter hver anden uge."*

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling til ØKU 18.1.2022

Beregningsen for klippekortsydelsen er oprindeligt sat til 1200 minutter pr. år, udmøntet med 45 minutter, hver anden uge. Det giver 30 minutter årligt, som ikke er planlagt. For at sikre, at timerne bruges til formålet ønskes klippekortsydelsen ændret til 46 minutter hver anden uge. Det giver ikke de fulde 1200 årlige minutter, som er forudsætningen i budgettet for 2023, men erfaringen er, at aktiviteten ikke altid stopper på minuttallet, og man ikke af den grund afbryder aktiviteten. Der vil også kunne være aktiviteter, som stopper før. Hvis der er tid til overs i ordningen, vil der blive udbudt klippekorttydelser til beboere, som har behov for det.

Punkt 9: Bevilling til LAG Bornholm til administration af EU midler til Bornholm

23/442

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

LAG (Lokal Aktionsgruppe) Bornholm modtager et årligt beløb på 232.000 til administration af EU's landdistriktsmidler øremærket til Bornholm. De Lokale Aktionsgrupper, herunder den bornholmske gruppe, er blevet pålagt af Bolig- og Planstyrelsen at nedlægge deres juridiske enhed og oprette en ny juridisk enhed til den kommende programperiode frem til 2027. Derfor er der behov for at bekræfte Bornholms Regionskommunes bidrag til lokal administration af EU's landdistriktsmidler på Bornholm, idet den tidligere bevilling er knyttet til en juridisk enhed, der ophører snarest.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune bevilger 232.000 kr. årligt til den lokale aktionsgruppe (LAG) på Bornholm, som er bemyndiget til at administrere LAG-midler på Bornholm.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 28-02-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Godkendt.

Sagsfremstilling

EU uddeler via Lokale AktionsGrupper (LAG'er) ca. 93 mio. kr. årligt i Danmark til udvikling af landdistrikterne herunder ca. 1,9 mio. kr. årligt på Bornholm. Midlerne hører under EU's landbrugsstøtte.

EU's fælles landbrugspolitik består aktuelt af to søjler:

- Søjle 1 er den direkte landbrugsstøtte og markedsordningen.
- Søjle 2 finansierer landdistriktspolitikken, som fokuserer på miljø og udviklingsprogrammer, hvor LAG-ordningen udgør en lille del af de samlede indsatser under dette program.

Puljen eller LAG-rammen aftales politisk af Folketinget for perioder af 5 år ad gangen, og den nye periode løber fra 2023 til 2027. Bolig- og Planstyrelsen er myndighed på området, hvor der på landsplan er udpeget 26 LAG-enheder, herunder én på Bornholm. Der er et krav fra Bolig- og Planstyrelsen om, at der oprettes en ny juridisk enhed til administration af midlerne under den nye programperiode. Da Bornholms Regionskommunes bevilling er direkte knyttet til den nuværende LAG Bornholm-enhed, kan bevillingen ikke overgå til den nye juridiske enhed. Men i stedet for at specificere, at bevillingen skal gå til en specifik juridisk enhed som tidligere, indstiller Direktøren med denne sag, at støtten til administration af landdistriktsmidlerne gives til den pågældende LAG-enhed på Bornholm, som er bemyndiget af Bolig- og Planstyrelsen til at administrere LAG-midler på Bornholm. Skulle det ske, at en anden enhed fik tildelt denne bemyndigelse fx ved en ny programperiode vil de kommunale midler følge bemyndigelsen uden en ny sag i Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget og Økonomi- og Klimaudvalget.

Ud over LAG-midlerne administrerer den lokale aktionsgruppe også EU's fiskerimidler (FLAG), der dog først bevilges og aftales i 2024.

Bolig- og Planstyrelsen har desuden vurderet, at det er uforeneligt med kommunalfuldmagten, hvis LAG koordinator er ansat i en kommune. LAG koordinator er ansat i en selvstændig juridisk enhed, som finansieres delvist af kommunen.

Økonomiske konsekvenser

Under bevilling 43 Erhverv og bolig er der årligt afsat 232.000 kr. til LAG Bornholm. Beløbet p/l reguleres årligt iht. den vedtagne fremskrivningsprocent.

Punkt 10: Rønne Svømmehal ansøger om tilskud til udfærdigelse af tilstandsrapport

23/410

Politisk sagsgang

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalg indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Rønne Svømmehal står med akutte anlægsmæssige og økonomiske udfordringer grundet fejlbehæftet renoveringsarbejde udført på deres promenadedæk i 2017 og afledte udgifter her fra.

I den forbindelse, ansøger svømmehallen om økonomisk bistand til udfærdigelse af tilstandsrapport.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

- at der ydes et driftstilskud til Rønne Svømmehal på op til 312.500 kr. til udfærdigelse af tilstandsrapporten

Kommunens nettoudgift på op til 278.125 kr. vil blive finansieret af den forventede overførsel fra 2022 til 2023 på bevilling 21 Kultur og fritid.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-03-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunen har haft en dialog med Rønne Svømmehal, som i den forbindelse har udtrykt ønske om økonomisk hjælp fra kommunen jf. nedenstående 2 punkter:

1: Økonomisk assistance til udarbejdelse af tilstandsrapport

2: Økonomisk assistance til gennemførelse af evt. syn og skønsforretning vedr. renoveringsarbejder på svømmehallens promenadedæk

Denne sag vedrører punkt 1: Tilstandsrapport. En sag vedrørende punkt 2: syn og skønsforretning vil komme til politisk behandling særskilt.

Renoveringsarbejde udført i Rønne Svømmehal 2017

Rønne Svømmehals promenadedæk (det areal, der omkranser bassinerne) blev renoveret i 2017. Kort herefter blev der konstateret vandgennemtrængning i betonen under promenadedækket.

Byggerådgiver, såvel som entreprenør, afviste begge, at vandgennemtrængningen havde noget med renoveringsarbejdet af promenadedækket at gøre. Der blev ikke formelt fremsat reklamation fra svømmehallens side mod det udførte arbejde indenfor gældende 2-årige indsigelsesfrist, hvorfor svømmehallens reklamationsret formelt var tabt.

5-års gennemgang af renoveringsarbejdet

Rønne Svømmehal kontaktede i 2022 det rådgivende ingeniørfirma COWI og bad dem vurdere årsagen til vandgennemstrømningen under promenadedækket. I en rapport (**bilag 1**) fra august 2022 konkluderer COWI, at årsagen til vandgennemtrængningen under promenadedækket skyldes såvel projekteringsfejl som udførelsesfejl, og vurderer således, at både byggerådgiver og entreprenør er ansvarlig for vandgennemstrømningen.

Samtidig kontakter Rønne Svømmehal advokatfirmaet Viltoft for at få juridisk bistand til at reklamere overfor byggerådgiver og entreprenør. Foreholdt rapporten fra COWI accepterer både byggerådgiver og entreprenør at indgå suspensionsaftaler, som medfører at de begge accepterer, at forældelse af indsigelsesfrister suspenderes, uden at de samtidig påtager sig ansvar for de anviste fejl og mangler.

Status på Rønne Svømmehals promenadedæk

I november 2022 afholdes 5-års gennemgang af renoveringsarbejdet med promenadedækket (**bilag 2**). På dette møde bliver byggerådgiver og entreprenør anmodet om at forholde sig til rapporten fra COWI. Begge påstår uforandret, at vandgennemtrængningen intet har med deres arbejde at gøre, men indvilliger i at medvirke til prøveafhjælpninger udvalgte steder i svømmehallen, for nærmere at få bekræftet årsagen til vandgennemtrængningen. Prøveafhjælpningerne bliver besigtiget af COWI og konkluderet i en rapport den 18.01.2023 (**bilag 3**). Rapportens konklusioner er klare; årsagen til vandgennemtrængningen skyldes projekteringsfejl såvel som udførelsesfejl. Rapporten angiver også vejledning til, hvordan disse fejl kan rettes op.

Økonomi

Rønne Svømmehal har indtil videre afholdt udgifter til COWI for udarbejdelse af rapporter og til juridisk assistance vedr. indgåelse af suspensionsaftaler. De samlede udgifter hertil beløber sig til 120.000 kr. Rønne Svømmehal har ikke økonomisk mulighed for at afholde yderligere udgifter i denne sag

Tilbud på tilstandsrapport

Rønne Svømmehal har i forbindelse med ovennævnte 5-års gennemgang af renovering af svømmehallens promenadedæk anmodet COWI om et tilbud på udarbejdelse af en tilstandsrapport for svømmehallen. Tilstandsrapporten skal medvirke til at give kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommune et overblik over:

- Bygningernes generelle tilstand, herunder:
 - Klimaskærmen udvendigt og indvendigt (tag, facader og kældre)
 - Indvendige arealer med publikumsadgang, inkl. indvendige døre og gulve
 - Tekniske anlæg, der vedrører den generelle bygningsdrift
 - Bassiner og bassinnære konstruktioner
 - Tilstand af udspringstårn (beton)
 - Anlæggene for katodisk beskyttelse af bassiner og bassinnære konstruktioner
 - Vandbehandlingsanlæggene
- Bygningernes forventede restlevetid
- Vedligeholdelsesbehovet over den kommende 10-års periode

Tilstandsrapporten vil angive beløb for evt. genopretninger samt udgifter til fortsat drift og vedligeholdelse.

Tilstandsrapporten skal samtidig være et beslutningsgrundlag for kommunalbestyrelsen til, i hvilket omfang, der fortsat skal renoveres på den nuværende svømmehal.

Arbejdet med udarbejdelse af tilstandsrapporten vil blive afregnet som honorar efter gældende timerater. COWI vurderer, at prisen ikke vil overstige 250.000 kr., ekskl. moms.

Estimeret timeforbrug for udarbejdelse af tilstandsrapport fremgår af nedenstående (**bilag 4**)

COWI har, i forbindelse med udarbejdelse af rapport for renoveringsarbejde af svømmehallens promenadedæk, fået et vist kendskab til svømmehallen. Med udgangspunkt i dette kendskab, sammenholdt med deres store erfaring fra lignende opgaver rundt om i landet, er det umiddelbart deres opfattelse, at det vil være overraskende såfremt udfaldet af tilstandsundersøgelsen skulle blive, at svømmehallen vil kunne dømmes kondemnable indenfor en periode på 30 år.

Rønne Svømmehal ansøger Bornholms Regionskommune om 250.000 kr. ekskl. moms til dækning af udgifterne ifm. udfærdigelse af tilstandsrapport.

At alle 4 bilag er lukkede skyldes hensyn til en evt. fremtidig syn- og skønsforretning.

Økonomiske konsekvenser

COWI har vurderet, at prisen for tilstandsrapporten maksimalt vil beløbe sig til 250.000 kr. ekskl. moms. Rønne Svømmehal kan dog ikke afløfte momsen, hvorfor hallen reelt har brug for et tilskud på op til 312.500 kr. inkl. moms. Da dette tilskudsområde har en momsandelprocent på 55, vil et driftstilskud til Rønne Svømmehal på 312.500 kr. inkl. moms give kommunen en nettoudgift på 278.125 kr.

Punkt 11: Ændret drift af Hasle- og Sandvig sauna

20/6879

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø-, og Planudvalget indstiller

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi-, og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På hver af de to kommunale havne, Hasle Havn og Sandvig Havn, er der opført en saunabygning. Saunaerne er opført med støtte fra henholdsvis eksterne fonde, Hasle badeklub og Sandvig Sauna og Vinterbadeforening, med en aftale om, at Bornholms Regionskommune (BRK) efterfølgende overtog ejerskabet og driften af begge saunabygninger.

Begge saunaer er i drift, og der er indgået brugsaftaler med badeklubber i begge havne. Der er etableret adgang for øvrige saunagæster ved indløsning af dagsbillet til personlig benyttelse af sauna. (Sagsnr. 20/11652)

For begge saunaer gælder, at der i henhold til retningslinjer for de enkelte havne, er 4 måneders gratis adgang for alle saunagæster i perioden fra 1. juni frem til 1. oktober. Således gælder regler og priser vedr. dagsbillet alene i perioden 1. oktober- 31. maj.

Der er dog udfordringer med brugen af saunaerne, specielt i Hasle, som giver anledning til, at revidere samarbejdsaftalerne og adgangen for offentligheden, hvilket udvalget hermed orienteres om.

Begge saunaforeninger er blevet forelagt principindholdet i BRK's forslag til reviderede samarbejdsaftaler. Sandvigs bestyrelse ønsker ikke at ændre den nuværende aftale, hvor Hasles bestyrelse selv har foreslået ordningen.

Indstilling

Direktøren indstiller, at der indgås forhandlinger med Hasle Badeforening hvor intentionen er at,

- a) BRK overdrager brugsretten af, og opsynet med saunaen på Hasle havn til badeforeningen pr. 1. januar 2023
- b) badeforeningen opkræves 500 kr. inkl. moms pr. medlem, der skønnes at dække de løbende driftsomkostninger,
- c) der udarbejdes en årlig revideret aftale, jfr. udviklingen i energipriser,
- d) badeforeningen i Hasle holder saunaen åben medlemmerne i perioden 1. okt. – 31. maj, med gratis adgang for offentligheden hver søndag,

Derudover indstilles for både Hasle og Sandvig sauna,

- e) at både saunaen i Hasle og Sandvig lukkes helt i sommerperioden 1. juni – 30. sept. og de pågældende retningslinjer for havnene ændres tilsvarende.

- f) at Sandvig saunaforening fortsætter med nuværende aftale og vilkår, bortset fra at saunaen lukkes i sommerperioden 1. juni – 30. sept.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 30-11-2022

Udvalget afventer sin stillingtagen og beder om, at der inden Økonomi- og Klimaudvalgets møde den 7. december 2022 fremskaffes et regnskab for driften af Hasle Sauna, som belyser indtægter forbundet med salg af gæstebilletter.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 01-12-2022

Ad a) Anbefales, for en foreløbig 1-årig periode

Ad b) Anbefales

Ad c) Anbefales

Ad d) Anbefales, idet også lørdag ønskes åben mellem kl. 12-18 mod nuværende billetbetaling

Ad e) Anbefales

Ad f) Anbefales

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 07-12-2022

Udvalget anbefaler, at kommunalbestyrelsen sender sagen til fornyet behandling i NMPU og FKLU.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 15-12-2022

Økonomi- og Klimaudvalgets indstilling godkendes og sagen sendes retur til Natur-, Miljø og Planudvalget og Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-03-2023

Ad a) Anbefales ikke.

Ad b) Anbefales.

Ad c) Anbefales.

Ad d) Anbefales.

Ad e) Anbefales.

Ad f) Anbefales, idet det også skal være gældende for Hasle – med evaluering om 1 år.

Torben Kofod Ager afventer sin stillingtagen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Indstilling anbefales. René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalgets indstilling anbefales.

Linda Kofoed Persson afventer sin stillingtagen.

Sagsfremstilling

Driften af saunaerne er sammen med øvrige bygninger på havneområdet overgået til ejendomsservice pr. 1. januar 2019. Begge saunaer er i fuld drift, og der er indgået brugsaftaler med begge foreninger, omkring foreningernes benyttelse af saunaer. Der er derudover etableret adgang for øvrige saunagæster ved indløsning af dagsbillet til personlig benyttelse af sauna.

For begge saunaer gælder, at der i henhold til retningslinjer for de enkelte havne, er 4 måneders gratis adgang for alle saunagæster i perioden fra 1. juni frem til 1. oktober. [Retningslinjer for Hasle Havn 2020-23.pdf \(brk.dk\)](#) [Retningslinjer for Sandvig Havn 2020-23.pdf \(brk.dk\)](#).

Gennem tiden, er der opstået stigende udfordringer med den nuværende drift og især Hasle sauna er præget af utryghed blandt brugere og dårlig stemning omkring adfærd og benyttelse, der medfører splid og uvenskab mellem medlemmerne og dagsgæsterne. Dette gælder ikke Sandvig Badeforening.

Hasle badeklubs regler overholdes ikke af alle gæster og gæstebilletterne ses som det største problem i følge Hasles bestyrelse. Ejendomsservice har løbende afholdt møder med de to bestyrelser, for at optimere driften og adfærden under brugen af saunaerne. Ejendomsservice er i en løbende dialog med Sandvig Badeforening.

Bestyrelsen i Hasle lægger op til, at der laves en ny samarbejdsaftale med øget medlemsbetaling og begrænset adgang for gæster, men stadig sikrer offentligheden adgang til saunaen, om søndagen.

Dagsbilletgæsterne henvender sig ofte til BRK i forhold til, at de kommer på tværs af badeforeningernes forventninger til brugen, hvorfor BRK står som mediator i en konflikt, der er skabt af et billetsystem.

Ejendomsservice anbefaler derfor, at der med udgangspunkt i en foreløbig 1-årig aftale, der kan forhandles hvert år, gives Hasle badeforening fuld råderet over saunaen mandag til lørdag aften. Søndag vil der være fri adgang, under henvisning til et sæt BRK retningslinjer.

Sandvig saunaforening fortsætter med nuværende aftale og vilkår, bortset fra at bestyrelsen anbefaler at saunaen lukkes i sommerperioden 1. juni – 30. sept.

Ejendomsservice anbefaler at de 4 måneders gratis adgang i sommerperioden, ophører for begge saunaer og retningslinjerne for havnene tilrettes. Hasle badeforening overgår til ny driftsform og overtager driften i hele årets udstrækning, undtagen på de gratis søndage.

Sandvig badeforening fortsætter med nuværende driftsform idet de ikke ønsker at ændre aftalen, jfr. sagsfremstillingen, men ønsker dog at der holdes fuldt lukket i de 4 sommermåneder.

I de 4 måneders gratisperiode, måler Ejendomsservice ikke på antallet af gæster, men ifølge Vej og Parks opgørelse, kan der registreres en ekstra benyttelse som medfører øget rengøring og oprydning. Dette gælder især Sandvig sauna.

Ejendomsservice har oplevet hærværk i begge saunaer, som medfører øget driftsomkostninger som vi vurderer kan nedbringes ved den foreslåede driftsform

Ved en ændret driftsaftale i Hasle, nedsættes den kommunale rengøring, fra to til én gang ugentlig (50 % nedsættelse = 17.930 kr. årligt) og udføres mandag, efter der har været åbent for offentligheden. Øvrig rengøring påhviler badeforeningen.

Besparselsen på rengøring, hvis saunaerne lukkes i sommerperioden, vil som minimum udgøre 15.708 kr. som er for de to faste, ugentlige rengøringer i hver sauna. Dertil kan spares den øgedes rengøring og oprydning, som Vej og Parks opgørelse viser, der er i sommerperioden.

Der er monteret et administrativt tungt elektronisk billetsystem på begge havne, som for Hasle saunas vedkommende kan tages ud af brug, hvis administrationens anbefalinger følges. Billetsystemet på Sandvig sauna skal fortsat være i drift.

Økonomiske konsekvenser

Alle udgifter til drift af saunaerne er afholdt af Ejendomsservice, og indtægter fra den øgede bruger aftale tilgår bygningsbudgettet og dermed den fortsatte drift og vedligehold af de to saunabygninger og tilhørende installationer.

Bygninger på havneområdet er underlagt reglerne for moms til SKAT, og afregner derfor moms af indtægter til staten, mens moms af udgifterne kan fratrækkes. Dvs. at der skal betales moms af billetindtægten, og af brugerbetalingen fra badeforeningens medlemmer.

De anslåede driftsudgifter for saunabygningerne udgøres af udgifter til el, vand, rengøring, forsikring og bygningsvedligehold.

Det forventes, trods usikkerheden om energipriserne, at driftsudgifterne til saunaerne omtrentlig dækkes af badeklubbernes medlemsbetaling. Gør dette sig ikke gældende, vil en del af driften fortsat være kommunalt finansieret igennem Ejendomsservice

Da der ikke er afklaring om BRK's nye fastprisaftale på el, er den estimerede pris pr. kWh sat til 4 kr., hvilket forventes at være et minimum. Hvis kWh prisen bliver på 4 kr, vil det samlede underskud være 8.345 kr. hvilket fordeler sig med et overskud på 7.125 kr på Sandvig sauna og et underskud fra Hasle sauna på 15.470 kr.

Estimeret regnskab for Sandvig sauna 2023

Udgifter

El (note 1)	65.300,00 kr.
Rengøring Vej og Park (fratrasket de 4 sommer måneder)	18.700,00 kr.
Bygningsforsikring via BRK's fællespolice	125,00 kr.
Udgifter i alt	84.155,00 kr.

BRK's indtægter

Indtægter Bruger aftale (227 bruger á 240 kr. ex. moms)	-54.480,00 kr.
Indtægter Endagsbilletter (gennemsnitsberegning 115 billetter pr måned i 8 mdr á 40 kr)	-36.800,00
Indtægter i alt	-91.280,00 kr.

Resultat 2023 estimeret -7.125,00 kr.

Alle priser er ex. Moms

Note 1: Estimeret elpris i ny fastprisaftale min. 4 kr/kWh

Estimeret regnskab for Hasle sauna 2023

Udgifter

El

Saunabygning 2640,14 kwh x 4 kr (BRK's kwh pris) Note 1	10.560,00 kr.
Saunaovn 35.382,43 kwh x 4 kr (BRK's kwh pris)	141.530,00 kr.
Vand- og kloak 104 m3 (forbrug 2022)	8.900,00 kr.
Rengøring Vej og Park (fratrullet de 4 sommer måneder)	11.955,00 kr.
Bygningsforsikring via BRK's fællespolice	2.525,00 kr.
Udgifter i alt	175.470,00 kr.

BRK's indtægter

Indtægter Brugeraftale (400 brugere á 400 kr. ex. moms) note 2	-160.000,00 kr.
Indtægter i alt	-160.000,00 kr.

Resultat 2022 estimeret **15.470,00 kr.**

Alle priser er ex. Moms

Note 1: Estimeret elpris i ny fastprisaftale min. 4 kr/kWh

Note 2: Forventet indtægt ved ny brugeraftale med ny pris på kr. 500, inkl moms pr medlem. Forventet antal medlemmer: Hasle 400 stk.

Supplerende sagsfremstilling

Supplerende sagsfremstilling til ØKU 7.12.2022

Det er vigtigt at påpege, at 2021 var et atypisk år, idet Corona periodisk lukkede saunaerne ned.

Der har faktisk ikke været noget typisk fuldt år på saunadriften med både brugeraftale, entrebilletter og fuld drift.

Der blev i 2021 solgt 275 endagsbilletter.

Regnskab 2021 Hasle Sauna

Udgifter

El

Saunabygning	4.005,91 kr.
Saunaovn	55.015,78 kr.

Vand- og kloak	1.558,00 kr.
Renovation	1.575,00 kr.
Rengøring Vej og Park	9.061,00 kr.
Bygningsforsikring via BRK's fællespolice	2.444,00 kr.
Udgifter i alt	73.659,69 kr.
BRK's indtægter	
Indtægter Bruger aftale (ingen opkrævning grundet Corona)	0,00 kr.
Indtægter Endagsbilletter (okt. - dec. 2021) Sauna lukket i jan.-maj 2021 grundet Corona	-11.000,00 kr.
Indtægter i alt	-11.000,00 kr.
Resultat 2023 estimeret	62.659,69 kr.

Alle priser er ex moms

BRKs indtægter på endagsbilletter 2022

(gennemsnitsberegning 80 billetter pr måned i 8 måneder á 40kr.) -25.600,00 kr.

Supplerende sagsfremstilling til NMPU 1.3.2023

Kan BRK stille krav til foreningerne om at der skal være ensrettede regler for medlemskab af forening

- For frivilligt folkeoplysende foreninger, er det som udgangspunkt et krav, at foreningen skal være åben for alle der ønsker at være medlem. (Folkeoplysningslovens §3, stk. 2, nr. 5 samt stk. 3 nr. 6)

Foreninger indskriver typisk i foreningens vedtægter, at alle der går ind for foreningens formål kan optages som medlem. Ordlyden kan variere, men hovedbudskabet er, at alle der har lyst og vil tage aktiv del i foreningens formål, kan optages i en folkeoplysende forening.

En folkeoplysende forening kan dog, undtagelsesvis, godkendes med en ”afgrænset deltagerkreds”. Vi har pt. på Bornholm, ikke nogen folkeoplysende foreninger med afgrænset deltagerkreds. (Folkeoplysningslovens §14 stk. 3)

Samlet set betyder det at, en frivillig folkeoplysende forening skal være åben for alle der ønsker at være medlem. Ønsker en forening at ekskludere et medlem, skal dette ske på en demokratisk ordentlig måde. Mange foreninger har i deres vedtægter beskrevet hvordan et medlem kan ekskluderes. For eksempel at et medlem kan ekskluderes på en generalforsamling med flertal for eksklusionen. Den ekskluderede kan derefter få prøvet beslutningen på næstkommende generalforsamling.

Kan man skabe en drift der er økonomisk neutral for kommunen? Og måske stille større krav til foreningernes betaling?

I den tidligere sag var regnskabet lavet ud fra et estimeret forbrug, fordi regnskabet endnu ikke var afsluttet. Ejendomsservice har nu de faktiske tal for 2022 og på denne baggrund, forventes regnskabet for 2023 at se således ud med en lukning af saunaen i de fire sommer måneder:

Estimeret regnskab 2023	
Hasle Sauna	
med den endelige elopgørelse for 2022	
Udgifter	
El	
Saunabygning 3101,67 kwh x 4 kr (BRK's kwh pris)/12*8 mdr	8.271,00 kr.
Saunaovn 41.020,13 kwh x 4 kr (BRK's kwh pris) /12*8 mdr	109.387,00 kr.
Vand- og kloak 104 m3 (forbrug 2022)	8.900,00 kr.
Rengøring Vej og Park	11.955,00 kr.
Bygningsforsikring via BRK's fællespolice	2.525,00 kr.
Udgifter i alt	141.038,00 kr.
BRK's indtægter	
Indtægter Bruger aftale (400 brugere á 400 kr) OBS: Forventet indtægt ved ny bruger aftale med ny pris på kr. 500, inkl moms pr medlem	-160.000,00 kr.
Indtægter i alt	-160.000,00 kr.
Resultat 2023 estimeret	-18.962,00 kr.
Alle priser er ex moms	

En måneds driftsudgifter beløber sig i gennemsnit til 11.543 kr. kr.

Hvad har BRK forpligtet sig til når saunaerne er bygget på fondsmidler – hvad kan man stille krav om.

- o Hasle Sauna:

Oprindeligt opført i forbindelse med Hasle Havnebad, der blev afsluttet i 2013.

Saunaen er udvidet og repareret i 2019 med tilskud fra Sparekassen Bornholms Fond og LOA. Ejendomsservice var projektleder på udvidelsen. Sager om tilsagnene på tilskuddene er ikke tilgængelige, men bl.a. LOA har som standardvilkår i deres projekter, at projekterne skal bestå i 10 år. Det gør, at projektet bør opretholdes til 2029. Alternativt skal LOA høres, hvordan de forholder sig til et evt. salg.

- o Sandvig Sauna:

Opført i 2018.

Der er mange tilskudsgivere, bl.a. LOA, LAG, Nordea-fonden, Sparekassen Bornholms Fond, Brdr. Larsens Legat og Friluftsrådet. BRK har ikke afrapporteret eller færdigmeldt til fonde. Det har foreningen Sandvig selv gjort. Projektet er initieret af foreningen Sandvig og indledningsvis understøttet af Havnegruppen i Center for Natur, Miljø og Fritid, men overgået til Ejendomsservice i projektperioden.

LOA har som standardvilkår i deres projekter, at projekterne består i 10 år.

Friluftsrådet har lagt særligt vægt på at faciliteterne er offentligt tilgængelige og at der oprettes en vinterbade forening, som vil stå for opsyn og drift. LAG har et opretholdelseskrav på 5 år.

Ud fra ovenstående, bør projektet i Sandvig opretholdes til 2028. Alternativt skal foreningen og fondene høres om, hvordan de forholder sig til et salg.

Der skal laves overblik over saunaer med kommunalt engagement. Desuden private hvis vi ved det.

Der er følgende saunaer på Bornholm, hvoraf dem i Hasle og Sandvig er kommunale.

Nogle af de private saunaer oplyser på deres hjemmesider, hvad de opkræver i medlemskab.

Saunaer på Bornholm

By	Ejer	Medlemspris	
Hasle	BRK	500 kr. p.p.	
Sandvig	BRK	400 kr. p.p.	
Tejn	Privat		
Gudhjem	Privat	200 kr. p.p.	
Årsdale	Privat		
Svaneke	Privat	800 kr. p.p.	
Snogebæk	Privat	550 kr. p.p. hustand	900 kr. to voksne samme 1350 kr. for sommerhus-gæster

Skal BRK give driftstilskud til saunaerne og skal det ensrettes? De ønsker nok på en eller anden måde mere administrativ støtte ift. at kunne træffe dette valg

- Kommunen har pligt til, at stille ledige kommunale lokaler til rådighed for folkeoplysende foreninger til foreningens folkeoplysende aktivitet.

(Folkeoplysningsloven §2, stk. 3)

- Såfremt kommunen ikke kan stille lokaler til rådighed, yder kommunen tilskud til driftsudgifter til egne eller lejede lokaler, til folkeoplysende foreninger med medlemmer under 25 år. Tilskuddets størrelse afhænger dels af udgifterne samt det antal aktivitetstimer foreningen har. En aktivitetstime er en klokke time hvor der i et lokale foregår, folkeoplysende aktivitet for mindst 5 af foreningens medlemmer. (Definitionen fremgår af tilskudsreglerne for folkeoplysning i BRK.)(Folkeoplysningsloven §2, stk. 4)
- Kommunale saunaer skal således stilles vederlagsfrit til rådighed for folkeoplysende foreninger, til den folkeoplysende aktivitet. Dertil kan en forening der ejer en sauna, såfremt den er folkeoplysende, søge om lokaletilskud til driftsudgifterne. Tilskuddet vil være baseret på foreningens folkeoplysende aktivitetstimer samt deres medlemsantal og aldersfordeling.

- Der ønskes et lille rids over hvad problemerne består i?

Der henvises til beskrivelsen i tidligere sag.

- Der ønskes overslag over om man kan hæve dagsprisen og sikre flere midler til BRK eller forening.
 - Se ovenstående beregning.

Punkt 12: Ny affaldsordning

23/3563

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Efter kontraktophævelsen med HCS, skal der planlægges en ny affaldsordning. Den 1. februar 2023 gav Natur-, Miljø- og Planudvalget input til, hvordan den nye affaldsordning skal udformes efter at have modtaget en orientering fra Dansk Affaldsforening.

Den anbefalede ordning minder om den, der tidligere var planlagt, men med mindre justeringer.

Indstilling

Direktøren indstiller at:

- a) Den nye affaldsordning skal bestå af tre beholdere til dem, der kan have egne beholdere (i alt 12 fraktioner (affaldstyper)), Miljø'er til dem, der ikke kan have egne beholdere (11 fraktioner), samt Miljø'er til sommerhusområder og sommerhusaftaleområder (11 fraktioner).
- b) Farligt affald og tekstiler indsamles via storskrald som en bestille-ordning.
- c) Udbuddene opdeles i to: ét til indkøb af materiel og ét til indsamling.
- d) Kontrakten for indsamlingen starter senest 1. januar 2025 og varer i 8 år med mulighed for 2 års forlængelse to gange, samt at innovationspuljen fastholdes.
- e) Tildelingskriterierne vægtes med pris 50 %, affaldsfaglig løsning 20 %, klima og miljø 20 % og uddannelse og arbejdsmiljø 10 %.
- f) Køretøjer skal være min. Euro 5. Initiativer derover, som f.eks. Euro 6 eller brug af elbiler belønnes.
- g) De kommende udbud inkluderer de kommunale institutioner.
- h) Der tages stilling til hvorvidt der skal indhentes pris på kontrolbud.
- i) Arbejdet med Miljø'er i sommerhus- og sommerhusaftaleområder genoptages omgående.
- j) Nuværende kontrakt for kørsel fra genbrugspladser, glaskuber og miljøstationer forlænges med 1 år indtil 31. marts 2024 samt at opgaveudførelsen derefter udbydes i en kort kontrakt frem til 31. december 2024. Dette sikrer at alle indsamlingskontrakter starter samtidig den 1. januar 2025.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

- a) Anbefales. Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen. René Danielsson kan ikke medvirke.
- b) Anbefales.
- c) Anbefales.
- d) Anbefales, idet innovationspuljen ikke fastholdes. René Danielsson kan ikke medvirke.
- e) Anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke.

f) Anbefales idet køretøjer skal være minimum Euro 5. Lavest CO2e udledning belønnes ift. klima og miljø kriterie og lavest NOx udledning belønnes såvel ift. klima og miljø kriterie og ift. arbejdsmiljøkriterie. René Danielsson kan ikke medvirke.

g) Anbefales.

h) Anbefales.

i) Anbefales.

j) Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

a) Anbefales. Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke.

b) Anbefales.

c) Anbefales.

d) Anbefales, idet innovationspuljen ikke fastholdes. Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke.

e) Anbefales. Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke.

f) Anbefales idet køretøjer skal være minimum Euro 5. Lavest CO2e udledning belønnes ift. klima og miljø kriterie og lavest NOx udledning belønnes såvel ift. klima og miljø kriterie og ift. arbejdsmiljøkriterie. Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke.

g) Anbefales.

h) Anbefales.

i) Anbefales.

j) Anbefales.

Sagsfremstilling

Den 16. december 2022 besluttede kommunalbestyrelsen at ophæve kontrakten med HCS om indsamling af affald fra husholdninger. Derfor skal der planlægges en ny affaldsordning. Den 1. februar 2023 blev der afholdt et temamøde for kommunalbestyrelsen om rammerne for en ny affaldsordning med oplæg fra Dansk Affaldsforening. Affaldsordningen blev efterfølgende diskuteret på Natur-, Miljø- og Planudvalgets møde, som fandt sted lige efter temamødet. På baggrund af input fra Natur-, Miljø- og Planudvalget, præsenteres forslag til den kommende affaldsordning nedenfor.

a) Den nye affaldsordning:

Den nye affaldsordning skal bestå af 12 fraktioner og følgende materiel:

- 240 l til restaffald og plast/mad- og drikkekartoner
- 240 l til papir/pap og glas/metal
- 120 l til madaffald (den grønne spand genbruges)
- Miljøkasse på 20 l til farligt affald
- Pose til tekstilaffald
- Batterier i pose-på-låg
- Småt elektronik i pose-på-låg

Sommerhusområder, sommerhusaftaleområder samt husstande, der pga. deres adgangsvej eller lignende ikke kan have egne beholdere, skal i stedet tilgå Miljø'er. Ved Miljø'erne må man ikke aflevere farligt affald. Derfor kan man kun komme af med 11 fraktioner ved Miljø'erne.

Fordele:

- Ordningen har kun tre beholdere på hjul, hvilket gør det lettere for borgerne at få plads til beholderne.
- Borgerne har til borgerdialoger tilkendegivet at løsningen med tre beholdere er god.

Ulemper:

- Ved at benytte tre beholdere er der behov for, at noget af affaldet sammenblandes. Dette vil medføre en ekstra udgift, da det sammenblandede affald efterfølgende skal sorteres på et anlæg. Alternativet med fire beholdere vil dog også medføre en ekstraudgift ifm. produktion og tømning.

For sammenligning med den tidligere planlagte ordning, se bilag 1.

b) Indsamling via storskrald:

Farligt affald og tekstiler kan indsamles via storskrald. Afhentningen sker som en bestille-ordning. Det vil sige, at affaldstyperne bliver afhentet, når borgeren aktivt tilmelder sig afhentning.

Fordele:

- Mindre kørsel – og mindre spildkørsel, da renovatøren kan nøjes med at køre målrettet efter de adresser, der har tilmeldt sig afhentningen.
- Billigere ordning, da renovatøren ikke skal køre hele øen rundt og tjekke ved alle adresser, om de har noget farligt affald eller tekstilaffald, som de vil af med.

Ulemper:

- Borgerne skal huske at tilmelde sig. Dette kan betyde, at nogle måske har farligt affald til afhentning, som de sætter ud til tømning, men fordi de har glemt at tilmelde sig, bliver det farlige affald ikke afhentet.

c) Opdeling af udbud/kontrakt:

Det anbefales at kontrakten opdeles i to:

- Indsamling af husholdningsaffald fra beholdere på hjul og Miljø'er
- Indkøb af beholdere på hjul og Miljø'er

Fordele:

- Det bliver lettere at vurdere tilbuddene, når de er adskilt, da man kun skal koncentrere sig om ét emne ad gangen.
- Den samlede løsning bliver muligvis bedre, da man ved at opdele udbuddene kan vælge hhv. det bedste indsamlingstilbud og det bedste beholder-tilbud. Er der kun ét samlet tilbud, vil der være en risiko for, at det bedste tilbud f.eks. ikke har den bedste beholderløsning, selvom det bedste tilbud samlet set får den højeste vurdering.
- Indsamlingsmateriellet bliver muligvis billigere, da det bestilles direkte fra leverandøren, og ikke gennem et mellemlid.
- Det er sandsynligt, at flere renovatører og beholderleverandører får mulighed for at byde på opgaven, når den er opdelt i to, da de kun skal give tilbud på dét, de arbejder med.
- Ved at opdele udbuddene, er det sandsynligt at beholderne hurtigere kan leveres.

Ulemper:

- Der skal laves to udbud i stedet for et, hvilket vil være mere tidskrævende og kræver større koordinering.

d) Kontrakt med renovatør (om indsamling):

Opstart: Den nye indsamlingsordning skal starte senest den 1. januar 2025 for alle. Det vil sige, at ingen borgere skal være på den gamle (nuværende) ordning efter 1. januar 2025.

Kontraktlængde: BOFA anbefaler en kontraktlængde på 8 år med mulighed for at kunne forlænge kontrakten med 2 år to gange. Det vil sige 8 + 2 + 2.

Kontraktens første 8 år passer med Vision 2032, da kontrakten vil udløbe 31. december 2032. Forlængelsesmulighederne med 4 år i alt passer med længden for afskrivning af materiel.

Innovationspulje: I kontraktperioden skal der være et tæt samarbejde mellem BOFA og renovatøren om udvikling af affaldshåndtering på Bornholm. Dette skal ske gennem innovative tiltag, som fremmer udviklingen inden for det klima- og miljømæssige område, herunder udviklingsaktiviteter, der kan nedsætte miljøbelastning og minimere affaldsmængder etc.

Derfor afsættes fortsat en innovationspulje på 2% af kontraktsummen.

e) Tildelingskriterier for renovatør:

Når renovatørerne indsender deres tilbud, skal tilbuddene vurderes ud fra nogle fastlagte tildelingskriterier. Tidligere har man ofte tildelt udelukkende ud fra pris, hvilket vil sige, at tilbudsgiveren med den laveste pris vandt. I dag vurderes tilbuddene typisk efter flere kriterier, bl.a. også kvalitet og miljø. Vægtningen af hvert kriterie bestemmes ud fra hvad man vurderer er vigtigst.

Det anbefales at benytte de overordnede tildelingskriterier "pris" og "kvalitet". Kriteriet "kvalitet" opdeles i tre underkategorier: "Affaldsfaglig løsning", "klima og miljø" samt "uddannelse og arbejdsmiljø". Den anbefalede vægtning ser således ud:

- Pris: 50 %
- Kvalitet: 50 %, dvs.:
 - o Affaldsfaglig løsning: 20%
 - o Klima og miljø: 20%
 - o Uddannelse og arbejdsmiljø: 10%

Fordele:

- I dette udbud ligger den affaldsfaglige løsning forholdsvist fast. Dvs. at modsat sidst, skal tilbudsgiveren ikke selv komme med et forslag til, hvordan den affaldsfaglige løsning bør se ud. Derfor giver det mening, at pris vægtes med 50 % frem for f.eks. 40 %, da vi ikke kan forvente at få en bedre affaldsfaglig løsning ved at sænke vægtningen af pris. Desuden kan en sænkning af prisvægtningen fra 50 % til 40 % medføre en merudgift på 10 %: Såfremt kontraktsummen på det billigste tilbud er på 400.000.000 kr., vil en sænkning af prisvægtningen betyde, at et tilbud, der er 40.000.000 kr. dyrere, potentielt kan vinde.

Ulempe:

- Når prisen ikke vægtes med 100 %, er der risiko for, at man ikke får den billigste løsning.

Der beskrives nærmere hvordan de tre delkriterier vurderes i bilag 2.

Tildelingene udføres af et panel af fem kyndige BOFA-medarbejdere, som alle har relevante akademiske uddannelser og en gennemsnitlig erfaring inden for affaldsområdet på 13 år.

f) Køretøj og drivmidler:

Der er flere muligheder for drivmidler til skraldebiler: Diesel, el og brint.

Diesel: Dette er det traditionelle valg. Nyproducerede biler leveres i dag med Euro 6 som emissionsstandard. Dette er den højeste i øjeblikket. Som udgangspunkt er såvel motor til fremdrift som til aggregat (dvs komprimator) dieseldrevne. De leveres i alle størrelser (24/18/12/8 ton).

Euronorm: En diesebil (eller kombination el/diesel) euronorm fortæller, hvilket EU-direktiv om luftforurening bilen lever op til. Euronormerne sætter en maksimumgrænse for en række stoffer, som biler sender ud. En euronorm sætter grænser for, hvor mange stoffer et køretøj må udlede, men stiller ikke krav om bestemt udstyr, som katalysator eller lignende.

Udslippet af bl.a. partikler og NO_x fra et Euro 5-køretøj, er nedbragt til under 95 % af niveauet, fra før euro-normerne blev indført i 1992.

Den seneste Euronorm er EURO 6, som alle nye køretøjer leveres med i dag.

El: Eldrevne skraldebiler leveres i de fleste størrelser om end der er begrænsninger på de mindste størrelser (bl.a. pga. batteriernes vægt). En elreven bil vil typisk være udstyret med et 50 liters oliefyldt, der sikrer varme til medarbejderne. Eldrevne køretøjer vil naturligvis kræve opladningsfaciliteter.

Kombination: Det er også muligt at få forskellige kombinationer hvor køretøjet er udstyret med såvel en el- som en dieselmotor der driver kompressor og fremdrift. Dette er ikke en teknologi, der udvikles væsentligt på og den må forventes at være et overgangsfænomen.

Brint: Brint kræver en infrastruktur, der ikke vil kunne etableres for en så lille flåde som den bornholmske affaldsafhentning kræver.

Det forventes at tilbudsgiverne vil tilbyde nye køretøjer, der alle vil leveres med Euro 6 emissionsstandard. Men for at sikre muligheden for, at tilbudsgiverne kan gøre brug af eventuelle specialkøretøjer, anbefales det (som nævnt under tildelingskriterier "Klima og miljø"), at efterspørge køretøjer med min. Euro 5 emissionsstandard og belønne initiativer derover, som f.eks. Euro 6 eller brug af elbiler.

g) Kommunale institutioner

Alle kommunale institutioners husholdningslignende affald skal sorteres i 10 fraktioner pr. 1. januar 2023. Lige nu er der stor forskel på hvordan de kommunale institutioner håndterer deres affald, samt hvem der afhenter det. For fremadrettet at sikre den billigste pris og en ensartet service, anbefales det, på opfordring af kommunens indkøbsafdeling, at de kommende udbud inkluderer de kommunale institutioner.

Fordele:

- Strømlining af materiel, indsamling og affaldstyper sikrer, at affaldet bliver behandlet miljømæssigt korrekt, og at ressourcerne i videst muligt omfang bliver genanvendt og indgår i fremstillingen af nye produkter.
- Økonomisk effektivisering, da man må forvente stordriftsfordele ved at inkludere de kommunale institutioner i udbuddene.

Ulemper:

- Det bliver tidskrævende at afdække de kommunale institutioners behov.

h) Pris på kontrolbud

Det vil være muligt at udarbejde et kontrolbud såfremt dette ønskes politisk. BOFA har ikke ressourcer til selv at lave et kontrolbud. Derfor skal en konsulent inddrages, hvis der skal laves et kontrolbud. BOFA vil derfor skulle beskrive opgaven og indhente tilbud fra relevante konsulenter.

i) Etablering af Miljø'er i sommerhusområder

For at sikre at Miljø'erne er klar til brug senest den 1. januar 2025, er det vigtigt at BOFA kan fortsætte arbejdet med Miljø'er i sommerhusområder og sommerhusaftaleområder. Miljø'erne er fordelagtige i disse områder, bl.a. fordi kørevejene ofte er i dårlig stand. Problemer med køre- og adgangsveje er ligeledes grunden til at Fugato i den nuværende kontrakt kræver, at affaldsbeholderne i sommerhusområderne skal stilles ud til skel ved tømning. Arbejdet med Miljø'erne bør derfor genoptages med det samme.

j) Kontrakt for kørsel fra genbrugspladser, glaskuber og miljøstationer:

BOFA anbefaler at alle indsamlingskontrakter starter samtidig den 1. januar 2025. Dette vil sikre størst mulig fleksibilitet i opgavevaretagelsen. Kontrakt om kørsel af containere til og fra genbrugspladser, samt tømning af glaskuber og

eksisterende miljøstationer bør derfor påbegyndes samtidig med indsamlingskontrakten. Derfor foreslås den nuværende kontrakt forlænget med 1 år fra 1. april 2023. Forlængelsen er den maksimalt tilladte i kontrakten.

Endvidere foreslås det at opgaveudførelsen af ovenstående udbydes i en kort kontrakt for perioden 1. april 2024-31. december 2024.

Resultat af udbud

BOFA forventer at påbegynde arbejdet med udbuddet umiddelbart efter politisk godkendelse af ovenstående, således at et udbudsresultat kan fremlægges til politisk godkendelse i løbet af efteråret 2023.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser bliver først synlige, når udbuddene er klare. Men på baggrund af den generelle prisudvikling forventer BOFA at den nye affaldsordning samlet set bliver dyrere end den tidligere planlagte.

Bilag

Bilag 1 - HCS' tilbud

Bilag 2 - Reviderede tildelingskriterier

Punkt 13: Beslutning om ny licens- og betalingsparkeringsordning på Bornholm

22/29910

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2023 og frem, at man vil indføre en parkeringsordning i fem af øens større byer, ordningen skal tilsammen indbringe en indtægt til kommunen og sikre en bedre trafikregulering. Beslutningen fra budgettet har følgende ordlyd (Citat):

”Der indføres parkeringsordning (Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke, Allinge) og lægges en nettoindtægt ind på 4,0 mio. kr. i 2023 og 6,0 mio. fra og med 2024.

Administrationen skal udarbejde scenarier, der opfylder nettoindtægten. Der ønskes en model, der er økonomisk overkommelig for bornholmere og dyrere for gæster.

Modellen skal være let at administrere, frivillig og både løse trafikregulering i trængte boligområder og bringe det ønskede provenu.”

Administrationen har udarbejdet to forslag til implementering af ordningen. Begge forslag omhandler dels indførelse af betalingsparkeringsordning og dels indførelse af licensordninger.

Ved betalingsparkering forstås afgrænsede områder inden for hvilket, der betales for parkering, inden for et givent tidsinterval.

Ved parkering med licensordninger forstås større zoner, hvor der ved parkering på offentlige arealer fordres en gyldig licens.

Administrationen anbefaler scenarie A – beskrevet under sagsfremstillingen.

Indstilling

Direktøren indstiller at

- a) Der indføres betalingsparkering på angivne centrale parkeringspladser i Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke og Allinge samt en licensordning i samme byer i henhold til administrationens scenarie A.
- b) Betalingsparkering og licensordningen implementeres tidligst fra 1. juli 2023.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

- a) Anbefales ikke, idet udvalget anbefaler scenarie B. René Danielsson kan ikke medvirke. Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.
- b) Anbefales ikke, idet udvalget ønsker en økonomiberegning på implementering pr. 1. juni 2023 og at der ikke er en overgangsperiode.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Taget af dagsordenen.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2023 og frem at der skal indføres en licens- og betalingsparkeringsordning for byerne Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke, Allinge. I den forbindelse blev der budgetteret med nettoindtægter på 4,0 mio. kr. i 2023 og 6,0 mio. fra og med 2024.

Det blev samtidig besluttet, at (Citat):

Administrationen skal udarbejde scenarier, der opfylder nettoindtægten. Der ønskes en model, der er økonomisk overkommelig for bornholmere og dyrere for gæster.

Modellen skal være let at administrere, frivillig og både løse trafikregulering i trængte boligområder og bringe det ønskede provenu.”

Scenarier

Administrationen har udarbejdet 2 forslag til implementering af ordningen, scenarie A og scenarie B. Det er alene områdernes udstrækning i forhold til betalingsparkering der adskiller de 2 scenarier. De skitserede licenszoner er ens i begge forslag.

Administrationen anbefaler følgende ordning (Ens for scenarie A og scenarie B):

- Der indføres betalingsparkering på angivne centrale kommunale parkeringspladser i Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke og Allinge (Se bilag).
- Betaling for parkering sker via en webbaseret løsning som tilknyttes det system administrationen i dag anvender.
- Betalingsparkering er gældende i perioden 1. maj til 31. oktober hvert år på nær 2023, hvor ordningen først implementeres senere på året.
- Taksten for parkering er 25 kr. pr. time i tidsrummet fra kl. 8 til kl. 18 alle ugens dage.
- Alle kan parkere gratis de første 15 minutter af en parkering.
- Der indføres en licensordning gældende for de centrale dele af Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke og Allinge (Se bilag).
- Alle med folkeregisteradresse på Bornholm kan erhverve sig en parkeringslicens der giver rettighed til at parkere frit i de områder der er omfattet af licensordningen, inkl. områder med betalingsparkering. Tidsbegrænsninger skal stadig respekteres.
- Der skal betales et årligt gebyr på 400 kr. pr. køretøj for husstandens første køretøj og 600 kr. pr. køretøj for husstandens resterende køretøjer.
- Den nuværende mulighed for udstedelse af dispensation til parkering af erhvervsregistrerede køretøjer ændres ikke. Dog skal der til erhvervsregistrerede køretøjer betales for licenser som for øvrige køretøjer.
- Dags- og ugelicenser. Det skal være muligt for turister og andre, at erhverve sig dags- eller ugelicenser til hhv. 50 kr./dag eller 200 kr./uge til parkering i licenszonerne.
- Dags- og ugelicenser fritager ikke for betaling på betalingsparkeringspladser.

- Blød opstart. Såvel implementering af betalingsparkering samt licensordning opstartes med en overgangsordning der varer otte uger. I overgangsordningen bliver bilisterne gjort opmærksomme på at de nye tiltag er trådt i kraft, men der pålægges ingen afgift, selvom der ikke er gennemført betaling.

Desuden gælder det, at:

- Den nuværende licensordning i Gudhjem erstattes af den nye ordning fra 1. januar 2024.
- Licensordningen ved Campus-området i Rønne berøres ikke af den nye ordning.
- Der skal ikke betales for parkering på handicapparkeringspladser for køretøjer udstyret med et gyldigt handicapparkeringskort.
- Der skal ikke betales for parkering af el- og hybridbiler, så længe disse er under opladning.
- Nuværende ordning med udstedelse af et antal parkeringslicenser til beboerne på Christians Ø fortsætter, således at disse licenser kan erhverves til samme pris som for fastboende på Bornholm.
- Ordningen omfatter alene de kommunale parkeringspladser og ikke privatejede parkeringspladser ved f.eks. butikker, centre m.v.
- Ordningen kræver samtykke fra politiet før den kan træde i kraft.
- Ordningen skal sendes i høring i Handicap- og Ældrerådene.
- Ordningen sendes til udtalelse hos Destination Bornholm.

Scenarie A

Overordnet set indføres ved dette scenarie betalingsparkering for parkering på udvalgte offentligt ejede parkeringspladser i de fem byer. Hertil indføres en licensordning gældende for parkering i de centrale dele af de respektive byer.

Følgende parkeringspladser foreslås omfattet af betalingsparkering (Kan ses på kort bilag):

Rønne:

Store Torv, Lille Torv, P.A. Holms Plads, Kollagårin, Thora Sodes Plads, Laksetorvet, Borgergade, Tinghuspladsen

Nexø:

Toldbodgade og Havnegade

Svaneke:

Svaneke Torv, Bykilden, Brænderigængen, Havnen, Havnebryggen, Gruset, Ved Stranden

Gudhjem:

Ejnar Mikkelsens Vej (Hvor der i dag er indført betalingsparkering)

Allinge:

Kirkepladsen, Kæmpestranden, Sverigesvej

Licensordningen er gældende for de centrale dele af Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke og Allinge (Se bilag).

Scenarie B

Overordnet set indføres ved dette scenarie betalingsparkering for parkering i de centrale dele af de 5 byer, dette gælder såvel offentligt ejede parkeringspladser samt kantstensparkering (Se bilag).

Der indføres en licensordningen gældende for de centrale dele af Rønne, Nexø, Gudhjem, Svaneke og Allinge (Se bilag).

Grundlag for sagsfremstilling

Betalingsparkering

Der findes i dag kun ét kommunalt drevet betalingsparkeringsområde på Bornholm. Området er beliggende på Ejnar Mikkelsens vej i Gudhjem. Her betales der for parkering i perioden fra 15. maj til udgangen af uge 42. Det koster 25 kr. pr. time i tidsrummet fra kl. 10 til kl. 16 alle ugens dage. Nuværende ordning styres ved at der købes billetter med kreditkort eller mobile pay i en af de to opstillede automater i området. Billetten skal placeres i forruden til kontrol fra parkeringsvagterne. I 2021 er der solgt ca. 17.000 billetter og i 2022 er der solgt ca. 24.000 billetter. Varighed af parkeringerne varierer en del.

Erfaringerne herfra betyder, at administrationen ikke anbefaler, at der opstilles betalingsautomater, da udgiften til anlæg og drift er kostbar. Anskaffelsen udgør et beløb på kr. 80.000 – kr. 100.000 pr. automat. Hertil skal der påregnes en årlig driftsudgift anslået til kr. 20.000 pr. automat. Derfor anbefales det samtidig, at automaterne i Gudhjem ikke længere skal anvendes.

Administrationens eksisterende udstyr til parkeringskontrol er forberedt til at kunne administrere betalingsparkering. Systemet vil i givet fald være webbaseret og vil kræve at bilisterne installerer en app på deres mobiltelefon for betaling af parkering. Der er ikke beskrevet alternative løsninger til dette system da det uden sammenligning vil være det mindst komplicerede at implementere. Betalingsystemet er kendt i store dele af Europa og er særdeles udbredt i eksempelvis Tyskland.

Det foreslås, at der indføres betalingsparkering på udvalgte parkeringspladser jf. scenarie A + bilag med en betaling på 25 kr. timen i tidsrummet kl. 8 – kl. 18 alle ugens dage i perioden 1. maj – 31. oktober.

Personer med folkeregisteradresse på Bornholm og som har erhvervet sig en parkeringslicens (Se nedenfor) er fritaget for parkering på betalingsparkeringspladserne. Tidsbegrænsninger skal dog stadig respekteres.

I forbindelse med oprettelse af betalingsparkering i byerne skal det tages i betragtning, at der sandsynligvis vil blive et øget trafiktryk og øget parkering på omliggende veje. Dette imødegås i en vis udstrækning ved indførelsen af licenszonerne, men det skal tages i betragtning at parkeringsmønstret sandsynligvis vil ændre sig.

Der kan ikke opkræves betaling for parkering på privatejede parkeringspladser ved butikker, centre og havne m.v. Eksempelvis ved Kvickly i Rønne og Nexø, ved en stor del af parkeringspladserne ved øens Netto butikker, ved Coops butikker og mange andre samt på arealer ejet af Rønne og Nexø havne.

Betalingsparkering i andre udvalgte kommuner

Slagelse:

Har et par områder hvor det koster at parkere - det ene sted pr. time 12,00 kr. eller man kan købe et abonnement for et kvartal á pris 2568,00 kr. (Tidsrum fra 00-24).

Det andet sted koster det pr. time 18,00 kr. eller man kan købe 10 timer for 90,00 kr. Abonnement for kvartal koster 2550,00 kr.

Svendborg:

Har de tre zoner med betaling.

I bymidten koster det pr. time 20,00 kr. og på de omkringliggende to andre parkeringspladser koster det pr. time 12,00 kr. (Tidsrum 09:00-18:00).

Den sidste zone er de første to timer gratis at parkere i.

Licens til zonerne koster 810,00 kr. årligt.

Viborg:

Har gratis parkering i op til tre timer på deres parkeringspladser. Dog er der udvalgt områder/parkeringspladser, som kræver køb af licens for at måtte parkere der i ubegrænset tid.

Årslicensen (samme pris for beboere og erhvervsdrivende) koster 1250,00 kr.

Endags licens koster 50,00 kr.

Midlertidig licens KUN til erhvervsdrivende koster 350,00 gyldig 1 mdr.

Frederikshavn:

Har to betalingsparkeringspladser og ingen licenszoner.

Det koster 8,00 kr. pr. time eller 80,00 kr. pr. døgn eller 450,00 kr. pr. uge.

Licensordning

Alle med folkeregisteradresse på Bornholm skal kunne erhverve sig en parkeringslicens der giver rettighed til at parkere frit i de områder de er omfattet af licensordningen. Tidsbegrænsninger skal stadig respekteres.

Der skal betales et årligt gebyr pr køretøj og det skal samtidig være muligt for turister og andre, at erhverve sig dags- eller ugelicenser. Den nuværende mulighed for udstedelse af dispensation til parkering af erhvervsregistrerede køretøjer i områder med tidsbegrænsning ændres ikke. Dog skal der fremadrettet betales samme årlige gebyr pr erhvervsregistreret køretøj, som for øvrige køretøjer.

Det foreslås, at der indføres zoner med påkrævet parkeringslicens. Licensen koster et årligt gebyr på 400 kr. for husstandens første køretøj og 600 kr. for husstandens resterende køretøjer. Hertil kan købes dags- eller ugelicenser for 50 kr. pr. dag eller 200 kr. pr. uge. Licensen er gældende til de nævnte zoner i de beskrevne scenarier jf. bilag.

Administrationens eksisterende udstyr til parkeringskontrol er forberedt til at kunne administrere kontrol af licenser.

Der må forventes en øget "søgetrafik" i områderne umiddelbart udenfor licenszonerne i forbindelse med lokalisering af ledige parkeringspladser. Dette kan bevirke, at beboere i disse områder får udfordringer med at finde ledige parkeringspladser nær egen bolig.

Beboere og erhvervsdrivende med adresse i Gudhjem kan i dag erhverve sig en parkeringslicens, som giver ret til at parkere uden tidsbegrænsning på offentlige p-pladser indenfor parkeringszonen. Denne ordning udfases med udgangen af 2023. Prisen for en beboerlicens er 500 kr. for et år. Hertil er det politisk vedtaget, at administrationen på Christians Ø kan erhverve fem 5 licenser årligt på samme vilkår til brug for beboerne på øen.

I Campusområdet i Rønne er der i forbindelse med udvidelsen af Campus Bornholm indført et licensområde, der begrænser parkeringen i dagtimerne for andre end beboerne. Denne ordning er vederlagsfri for beboerne. Ordningen berøres ikke af den nye licensordning på Bornholm.

Overgangsperiode og kommunikation

Processen for indførelsen af den nye ordning bør have en "blød" opstart/overgang. Der skal være tid og mulighed for borgere til at erhverve sig en licens inden opstart af zonerne samt til at vænne sig til den nye ordning. I overgangsperioden kan parkeringsvagterne sætte flyers på bilerne i betalings- og licenszonerne. Her gøres der opmærksom på at bilisterne befinder sig i en betalings- eller licenszone frem for at udstede en parkeringsafgift. Det vil naturligvis betyde, at der ikke kan forventes indtægter fra parkering i overgangsperioden.

I forbindelse med indførelse af den nye ordning skal der udarbejdes en kommunikationsplan som sikrer en så smidig og gnidningsløs implementering som muligt.

Yderligere mulige tiltag

Det kan overvejes om det skal være muligt at købe licenser til et udvalgt postnummer til en reduceret pris. Dette er ikke medtaget.

Lovgivning m.v.

I Færdselslovens § 92 står blandt andet følgende:

§ 92. Vejmyndigheden for en offentlig vej kan med samtykke fra politiet træffe færdselsmæssige bestemmelser, som indvirker på vejens udnyttelse eller indretning.

Der kan bl.a. træffes bestemmelse om parkering og standsning,

I Afmærkningsbekendtgørelsen er angivet hvorledes der skal skiltes og afmærkes i forbindelse med indførelsen af betalings- og licenszoner. Der skal udarbejdes en skilte- og afmærkningsplan som hvortil politiet skal give samtykke. Planen skal udarbejdes af et konsulentfirma med solidt kendskab til området.

Økonomiske konsekvenser

I forbindelse med indførelse af betalingsparkering og parkeringszoner med påkrævet licens vil der dels være en række opstartsudgifter dels løbende driftsudgifter. De skønnede udgifter og indtægter fremgår nedenfor.

Etableringsudgifter:

Udgift	Beløb 2023
Skiltning og afmærkning af pladser og zoner	
- Udarbejdelse af skilte og afmærkningsplan	80.000 kr.
- Indkøb og opsætning af skilte og afmærkning	1.000.000 kr.
Information og kommunikation ved opstart	75.000 kr.
Parkeringskontrol;	
- opgradering med supplerende software	
- Indkøb af ekstra terminaler og øvrigt udstyr	80.000 kr.
I alt	1.235.000 kr.

Driftsudgifter

Udgift	Beløb 2023	Beløb årligt
Skiltning og afmærkning af pladser og zoner		
- Vedligeholdelse af skilte og afmærkning	-	50.000 kr.

Information og kommunikation	Se ovenfor	20.000 kr.
Administration af licenser, henvendelser mv.	300.000 kr.	460.000 kr.
Parkeringskontrol;		
- Personaleudgifter, 2 p-vagter	600.000 kr.	1.200.000 kr.
- Køretøj, leasing mv.	20.000 kr.	50.000 kr.
- Licenser og løbende opdatering/udskiftning	Se ovenfor	20.000 kr.
I alt	920.000 kr.	1.800.000 kr.

Indtægter

Indtægt	Beløb 2023	Beløb årligt
Licenser v. 11.000 stk. årligt af 400 kr. og 3.000 licenser af 600 kr. (Fra 2024 og frem).	850.000 kr.	6.200.000 kr.
Dags- og ugelicenser af 80 og 200 kr..	50.000 kr.	800.000 kr.
Betalingsparkerings*	200.000 kr.	1.100.000 kr.
I alt	1.100.000 kr.	8.100.000 kr.

* Ved scenarie A. I 2023 kun i to måneder.

	2023	Årligt
Nettoindtægt	-1.055.000 kr.	6.300.000 kr.

Det skønnes at nettoprovenuet kan opnås på sigt, men ikke vil blive nået i 2023, hvor der vil mangle godt 5 mio. kr.

Bilag

Kort Scenarie A

Kort Scenarie B

Punkt 14: Proces for trailcenter ved Rytterknægten

21/18322

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen Beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune ønsker i samarbejde med Naturstyrelsen at etablere et trailcenter ved Rytterknægten. Trailcenteret består af ca. 150 m² bebygget areal, hvoraf ca. 100 m² er overdækket. Administrationen har tidligere vurderet, at etableringen af trailcenteret forudsatte vedtagelsen af et plangrundlag i form af et kommuneplantillæg og en lokalplan.

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i juni 2022 at indkalde ideer og forslag forud for politisk stillingtagen til igangsætning af planlægningen for et trailcenter ved Rytterknægten.

På baggrund af en granskning af tidligere klagenævnsafgørelser er administrationen imidlertid blevet opmærksom på, at trailcenteret vil kunne muliggøres med en landzonetilladelse. Det er dermed ikke nødvendigt at gennemføre en kommune- og lokalplanproces.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal igangsættes planlægning, da trailcenteret vil kunne muliggøres med en landzonetilladelse.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- kommuneplantillæg og lokalplan for trailcenter ved Rytterknægten undlades, da en landzonetilladelse vil være tilstrækkelig.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Anbefales.

Sagsfremstilling

Danmarks Idræts Forbund og Lokale og Anlægsfonden afsatte i 2017 midler til ”Projekt Trailcenter”, som skulle imødekomme det stigende behov for faciliteter i naturen. Her blev Bornholm udvalgt til at deltage som ét af fem eksempel-projekter.

Bornholms Regionskommune og Naturstyrelsen ønsker i fællesskab at opføre et trailcenter ved Rytterknægten. Trailcenteret skal understøtte det aktive udeliv på Bornholm og fungere som en støttende facilitet på Højlyngsstien og et mødested for besøgende i Bornholms Grønne Bølge. Trailcenteret er åbent for alle og kan anvendes af både organiserede idrætsforeninger og alle andre, som er på tur eller motionerer i naturen.

Administrationen har tidligere vurderet, at det var en forudsætning for at realisere ønsket om et trailcenter ved Rytterknægten, at der udarbejdes et plangrundlag i form af et kommuneplantillæg og en lokalplan for området.

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i juni 2022 at indkalde ideer og forslag fra offentligheden forud for politisk stillingtagen til igangsætning af planlægningen. På baggrund af den politiske beslutning blev der indkaldt ideer og forslag

fra offentligheden i perioden fra den 12. december 2022 til den 1. januar 2023.

Indkomne ideer og forslag

Bornholms Regionskommune har modtaget et enkelt svar på indkaldelsen af ideer og forslag.

Det indkomne svar er et ønske om, at betegnelsen ”trailcenter” genovervejes, da det kan associeres med mountainbikesporene i området og derfor kan have en ekskluderende effekt på de øvrige brugergrupper. Det foreslås, at bygningen kan navngives Knaitijn.

Administrationen har ikke fundet anledning til at ændre betegnelsen ”trailcenter”, da betegnelsen udelukkende omhandler bygningens funktion som samlingspunkt/center for områdets mange stier, spor og ruter. Der vil blive taget stilling til bygningens navn i forbindelse med projektets realisering.

Det indkomne svar fremgår i sin fulde længde af dagsordenspunktets bilag 2.

Projektbeskrivelse

Trailcenteret placeres i tilknytning til de eksisterende faciliteter ved Rytterknægten i udkanten af det skovbeplantede areal sydøst for Kongemindet. Med denne placering kan trailcenteret fungere som et samlingssted for de mange outdooraktiviteter i området, herunder mountainbikeanlægget og de mange cykel- og vandreruter, samtidig med at dets brugere kan benytte de eksisterende parkerings- og toiletfaciliteter.

Trailcenteret er udformet under hensyntagen til den eksisterende skovbeplantning. Bygningen er formet rundt om skovebeplantningen, så flest mulige træer bevares. Bygningens dæk udføres på pæle, så skovbunden forstyrres mindst muligt. Bygningen strækker sig ud mellem skovens træer og leder sine brugere videre ud i naturen. Trailcenteret består af ca. 150 m² bebygget areal, som udgøres af dæk, ramper, trapper og træbelagt sti. Ud af det samlede bebyggede areal vil ca. 100 m² være overdækket, og heraf vil ca. 19 m² være lukkede rum. Trailcenteret er udformet med ensidig taghældning og vil have en bygningshøjde på ca. 4 meter målt fra overkant af dæk til overkant af tag.

Visualisering af trailcenteret.

Landzonetilladelse eller lokalplan

Administrationen vurderer, at trailcenteret ikke vil medføre væsentlige ændringer i det bestående miljø, hvorved der vil kunne meddeles landzonetilladelse, da projektet ikke er lokalplanpligtigt. Dette skyldes

- bebyggelsens relativt begrænsede omfang,
- bebyggelsens placering i tilknytning til den eksisterende bebyggelse,
- områdets allerede intensive rekreative anvendelse, som ikke forventes væsentligt forøget,
- at der har været borgerinddragelse i forbindelse med udviklingen af projektet, hvorved der ikke er et væsentligt behov for yderligere borgerinddragelse i forbindelse med en planproces, og
- at Miljøstyrelsen har meddelt dispensation fra skovloven til det pågældende projekt.

Kommunalbestyrelsen har dog en ret til at igangsætte udarbejdelsen af planlægning for projektet, selvom byggeriet ikke er lokalplanpligtigt. Lokalplanretten anvendes oftest i situationer, hvor kommunalbestyrelsen ønsker at sætte sit præg på private byggeprojekter.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Debatoplæg

Indkomne ideer og forslag

Punkt 15: Igangsætning af planlægning for byomdannelsesområde til Nexø Strandpark

22/12541

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede d. 8. juni 2022 at igangsætte lokalplanlægning for strandpark og -promenade i Nexø, ved udarbejdelse af et lokalplansforslag. Administrationen er i gang med at udarbejde planforslaget samt udførelsen af de tilhørende miljøscreeninger.

Areal der indvindes ved at opfylde havarealer kan ikke lokalplanlægges med mindre de ligger på et areal, som i kommuneplanen er udpeget som byomdannelsesområde. Det er derfor nødvendigt at lave et kommuneplantillæg som udpeger den kommende strandpark som byomdannelsesområde. Første skridt for udarbejdelse af et kommuneplantillæg er indkaldelse af ideer og forslag. Indkaldelse af ideer og forslag har været afholdt i perioden d. 19. januar til d. 3. februar 2023.

Kommunalbestyrelsen skal godkende, at planlægningen igangsættes.

Indstilling

Direktøren indstiller at

- kommuneplanlægning for byomdannelsesområde til Nexø Strandpark igangsættes med afsæt i pkt. A-B jf. sagsfremstillingen

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Anbefales.

Sagsfremstilling

Baggrund:

Bornholms Regionskommune har siden 2018 arbejdet for at anlægge en strandpark i Nexø. Dette arbejde er fortsat igangværende, og kommunen har fået tilladelse til anlægget af kystdirektoratet, samt opnået delvis finansiering til anlæg af strandparken i regi af Nexø Områdefornyelse.

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede d. 8. juni 2022 at igangsætte lokalplanlægning for strandpark og -promenade i Nexø, og administrationen har siden været i gang med at lave et lokalplansforslag samt det nødvendige miljøarbejde. Denne proces er fortsat igangværende.

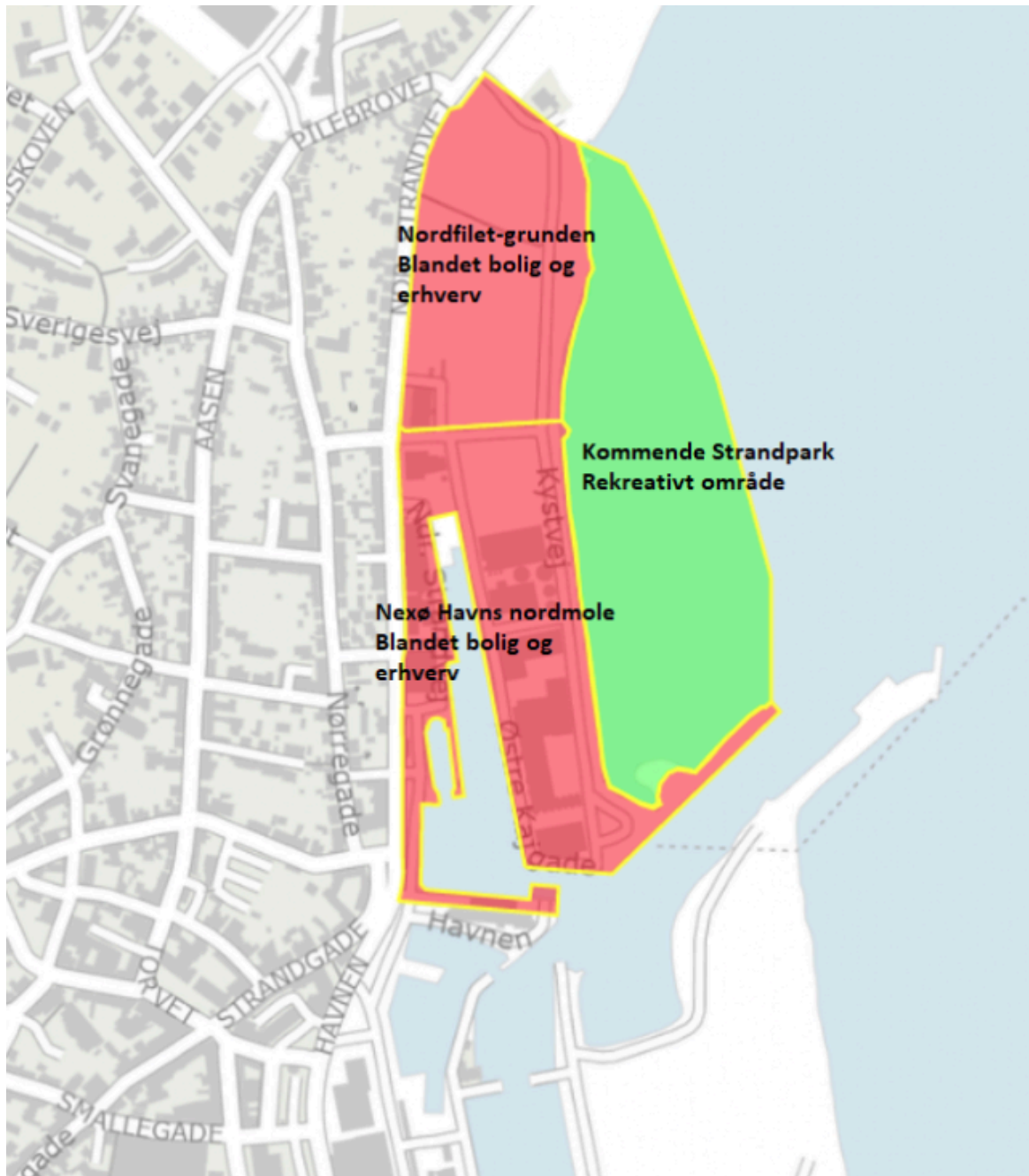
Byomdannelsesområder er arealer, som er udpeget i kommuneplanen, hvor anvendelsen af bebyggelse og arealer, som tidligere har været erhvervsformål, havneformål eller lignende, skal ændres til et andet formål, i dette tilfælde rekreativ anvendelse til strandparken samt blandet bolig og erhverv til strandparkens naboer på Nexø Havns nordmole og den gamle Nordfilet-grund (se eventuelt kort nedenfor).

Byomdannelsesområdet har til formål, at tidligere havne/erhvervsarealer kan planlægges til andre byformål. Derudover har Bornholms Regionskommune ikke lovhjemmel til at lokalplanlægge på vandarealer med mindre de i kommuneplanen er udpegede som byomdannelsesområder. Det fortsatte arbejde med lokalplansforslaget forudsætter derfor, at kommuneplanen ændres. For at udlægge området som byomdannelsesområde i kommuneplanen, skal der laves et kommuneplantillæg.

Under indkaldelse af ideer og forslag er indkommet otte svar. Alle svar kan læses i deres fulde længde med administrations bemærkninger i bilag 1. Ingen af svarene er imod, at kommuneplanen ændres. Alle de indkomne svar kommer med bemærkninger til strandparken eller de omkringliggende arealers udformning. Strandparkens udformning reguleres ikke af kommuneplanen. Svarene har derfor ikke betydning for igangsættelse af udarbejdelsen af kommuneplantillægget. Alle svarene vil dog indgå som input til administrationens videre arbejde med udarbejdelse af lokalplansforslag og strandparkens anlæggelse.

Sådan ændres kommuneplanen:

På kortet nedenfor er to arealer markeret med rød og et med grønt. De to røde arealer er de to gældende rammer i kommuneplanen for blandet bolig- og erhvervsformål (kaldet (205.BL.03 og 205.BL.04). Rammerne for de to røde arealer ændres ikke. Men de bliver udpeget som byomdannelsesområde under temaet "Bymønster og byudvikling". Det vil sige, at de fortsat vil være rammer for blandet bolig og erhverv. Den grønne markering foreslås som ny ramme i kommuneplanen. Rammen vil udlægge arealet som rekreativt område. Rammen vil ikke indeholde mulighed for bebyggelse. Dette skal give mulighed for at lokalplanlægge strandparken. Arealet vil også blive udpeget som byomdannelsesområde og fremtidig byzone, så en lokalplan kan sikre, at vandareal, som bliver til strand overføres til byzone.

Udpegningen som byomdannelsesområde ændrer ikke på de gældende rammer i kommuneplanen. Eventuelt kommende byggeri både på Nexø Havns nordmole og den gamle Nordfilet-grund vil skulle lokalplanlægges, og kommunalbestyrelsen vil skulle tage stilling til de konkrete projekter særskilt.

Planlægningens mål og fokuspunkter:

Administrationen foreslår, at kommunalbestyrelsen igangsætter udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg som skal:

A – Lave en ny kommuneplanramme til rekreativt område, som kan rumme Nexø Strandpark. Rammen vil blive udpeget som byomdannelsesområde under temaet ”Bymønstre og byudvikling” i kommuneplanen.

B – Udpege de to eksisterende rammer (205.BL.03 og 205.BL.04 til blandet bolig og erhverv) som byomdannelsesområde under temaet ”Bymønstre og byudvikling” i kommuneplanen. De to eksisterende rammer ændres ikke yderligere.

Proces:

Efter udarbejdelsen af forslag til kommuneplantillæg er igangsat, vil det blive udført i en samlet proces med lokalplansforslaget som allerede er igangsat.

Forslag til lokalplan 148 og forslag til kommuneplantillæg 25 udarbejdes og screenes for miljøvurdering. Herefter fremlægges planforslagene til Natur-, Miljø- og Planudvalget og til Økonomi- og Klimaudvalget til indstilling og til kommunalbestyrelsen til godkendelse, forinden de sendes i otte ugers offentlig høring.

Efter høringen kan kommunalbestyrelsen vedtage kommuneplantillæg og lokalplan endeligt, efter indstilling fra Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget.

Prioritering:

I marts 2022 besluttede Økonomi- og Klimaudvalget retningslinjer for prioritering af lokalplaner. Da nærværende kommuneplantillæg skal muliggøre en lokalplan som vil aflede boligbyggeri, samt at midlerne fra Nexø Områdefornyelse bevilliget til anlæggelse af Nexø Strandpark er betinget af en tidsfrist, anbefaler administrationen, at planarbejdet gennemføres med høj prioritet.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 alle indkomne ideer og forslag v2

Punkt 16: Igangsætning af planstrategi 2023

21/19375

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen skal vedtage og offentliggøre en planstrategi inden for de to første år af den kommunale valgperiode. Kommunalbestyrelsen skal derfor beslutte igangsætning af planstrategi 2023, vælge temaet for planstrategien og orienteres om den overordnede proces for planstrategiens udarbejdelse. Administrationen foreslår, at planstrategien tager afsæt i Energiø Bornholm og indfrielsen af de potentialer, energiøen kan have for det bornholmske samfund.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- udarbejdelsen af planstrategi 2023 inklusiv regional udviklingsstrategi igangsættes og ”Energiø Bornholm skal være til mest mulig gavn for Bornholm og grundlag for et bæredygtigt samfund” godkendes som tema for planstrategien.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Anbefales. Ud over Energiø Bornholm som tema, skal planstrategien også adressere følgende temaer: behovet for at revidere kommuneplanen i forhold til boligudvikling ud over den, der knytter sig til energiø, drikkevandsbeskyttelsesindsats, forvaltning af vand i det åbne land, i vores byer og langs kyster (jf. klimatilpasningsplan), naturpolitik og den grønne bølge samt Nexø byudvikling.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Natur-, Miljø- og Planudvalgets indstilling anbefales, idet der tilføjes et ”fx” foran ordet ”klimatilpasningsplan”.

Sagsfremstilling

Hvad er en planstrategi?

En planstrategi er Kommunalbestyrelsens strategi og forløber for kommuneplanen, der er en fysisk plan for kommunens udvikling. Planstrategien fastlægger de overordnede mål og retningslinjer for denne udvikling.

I planstrategien fortæller Kommunalbestyrelsen borgerne, hvordan kommunen skal udvikle sig fysisk. Planstrategien er altså den strategiske ramme og et grundlag for, hvordan udviklingen skal ske på Bornholm i de kommende år.

Man kan også sige det på den måde, at formålet med planstrategien er at drøfte og beslutte, hvad de overordnede strategiske pejlemærker skal være i forhold til Bornholms fysiske udvikling og arealanvendelse.

Kommunalbestyrelsen skal vedtage og offentliggøre en strategi for kommuneplanlægningen (planstrategi) inden for de to første år af den kommunale valgperiode efter planloven^[1]. Det vil sige, at inden udgangen af 2023 skal kommunalbestyrelsen have vedtaget og offentliggjort en ny planstrategi. Planstrategien skal i høring i minimum 8 uger.

Planlovens krav til en planstrategi:

- Oplysninger om den planlægning, der er gennemført efter seneste revision af kommuneplanen.
- Kommunalbestyrelsens vurdering af og strategi for udvikling.
- En beslutning om, at kommuneplanen enten skal revideres i sin helhed, eller at der skal foretages en revision af kommuneplanens bestemmelser for særlige emner eller områder i kommunen.
- En beslutning om, hvilke dele af kommuneplanen der genvedtages for en ny 4 års periode.

I styrelsesvedtægten har kommunalbestyrelsen udpeget Økonomi- og Klimaudvalget som det udvalg, der skal forestå udarbejdelsen af en regional udviklingsstrategi. Administrationen foreslår, at planstrategien og den regionale udviklingsstrategi kobles, således at der arbejdes med eet dokument med en fælles titel.

Den regionale udviklingsstrategi og planstrategien kendetegnes ved at fastlægge visioner og de langsigtede mål for Bornholms udvikling.

Det bemærkes, at der ikke er krav om at ændre fundamentalt på kommuneplanen efter planstrategiens vedtagelse. En temarevision er tilstrækkeligt.

Energiø Bornholm skal være til mest mulig gavn for Bornholm og grundlag for et bæredygtigt samfund

Med Folketingets beslutning om Energiø Bornholm investerer staten forventeligt over 70 mia. kr. på og omkring Bornholm i løbet af de næste 10 år. Energiø Bornholm er derved den ubetinget største investering, der nogensinde er sket i nærområdet – og den har potentialet til at blive grundlaget for det bornholmske samfunds udvikling i mange årtier.

For at indfri det potentiale, energiøen kan have, skal Bornholm dog stå på tær og gøre en ekstra indsats for at gribe mulighederne. For Energiø Bornholm bliver en realitet. Det vil sige, at havmøllerne og højspændingsstationen er besluttet etableret af regeringen, så det kommer. Det er en mulighed at lade udviklingen ske af sig selv, men så risikerer Bornholm, at energiøen groft sagt alene består i udsigt til vindmøller og en stor højspændingsstation. Energiøen rummer dog potentialer til at blive meget mere end det for Bornholm, og den kan skabe grundlaget for koblingen af vækst og grøn omstilling til det bornholmske samfund.

Udviklingen omkring Energiøen sker ikke af sig selv, og det er derfor nødvendigt, at kommunalbestyrelsen sætter retningen på et højt ambitionsniveau, så potentialerne indfries.

Der er behov for en ekstra indsats – både politisk og administrativt.

Administrationen foreslår derfor at tage afsæt i Energiø Bornholm som tema for planstrategien.

Afsæt og spørgsmål

Med de initiativer, der allerede er igangsat (se punkt 4 fra Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets møde d. 10. januar 2023), og de analyser, der er udarbejdet af Vækstteam Bornholm, og som Nationalt Center for Grøn Energi bygger på, er det naturligt, at planstrategien adresserer spørgsmål som fx, hvordan Bornholm bliver

- Østersøens centrum for havvind?
- Test-ø for grøn energi?
- Østersøens grønne transporthub?

Andre spørgsmål kunne være; hvordan både store og små virksomheder kan drage nytte af energiøen? Hvilken form for grøn omstilling kan energiøen skabe på Bornholm? hvilken sektorkobling skal der til? hvordan skaber man grundlaget for nye virksomheder og nye brancher? hvilken form for turisme kan man skabe? hvilke uddannelser skal der til? hvilke energiteknologier skal der udvikles? hvor kan der være nye erhvervsområder? hvordan skal vores velfærdsområder få gavn af Energiøen med mere?

Hovedspørgsmålet er: Hvad er vigtigt for Bornholm?

Bygge videre på visioner for Bornholm

Med en udvælgelse af Energiøen som tema fokuseres indsatserne i forlængelse af kommunalbestyrelsens vision fra 2018:

Hovedvisionen er 42.000 bornholmere i 2028, som skal nås gennem seks visionsspor:

1. Skabe 1.000 nye jobåbninger inden 2028
2. Udvikle, attraktive boliger og boligområder på tværs af Bornholm
3. Skabe trivsel og arbejdsglæde i ældrelivet
4. Bornholm bliver det attraktive tilvalg for tilflyttere, turister og virksomheder
5. Fremme chanceligheden for at børn og voksne på Bornholm bliver så ressourcestærke som muligt og
6. Bruge vores tilgængelige og lokale ressourcer bedst muligt.

Hovedvisionen og de seks visionsspor er forsat aktuelle og et robust grundlag for den fremtidige fysiske planlægning, og energiøen har potentiale til at få indflydelse i alle visionssporene.

Energiøen har således potentialet til at bidrage med arbejdspladser (1), ligesom den øgede aktivitet vil skabe større efterspørgsel efter boliger (2), samt skabe grundlaget for etablering af flere virksomheder og potentielt nye brancher, samt en ny erhvervsturisme relateret til energiproduktionen og den grønne omstilling (4). Energiøen giver derudover i sagens natur et øget og ændret fokus på udnyttelsen af de lokale ressourcer i den grønne omstilling af samfundet (6).

Endelig kan den øgede aktivitet skabe det økonomiske grundlag for velfærden i fremtiden. De rapporter, COWI har udarbejdet forud for både den nuværende og den foregående kommunalbestyrelses drøftelser af visioner, viser, at der er behov for udvikling for at skabe indtægter nok til at kunne levere den nødvendige service. Energiøen kan derved indirekte være med til at realisere visionerne om et godt ældreliv (3) og chancelighed og ressourcestærke børn og voksne (5).

Administrationen foreslår derfor, at den kommende planstrategi bygger videre på disse visioner.

Andre relevante politikker og strategier inddrages ligeledes i arbejdet. Det er fx Enerkipolitikken og Klimahandleplanen (DK2020).

Proces

Planstrategien og den regionale udviklingsstrategi kan rumme en bred og langsigtet tilgang til kommunens udvikling. Den kan med fordel udarbejdes i samarbejde med mange parter. Både internt i den kommunale forvaltning og eksternt ved inddragelse af for eksempel borgere, organisationer og virksomheder.

Processen kan inddeles i fire faser. Udarbejdelse, forslag, høring og vedtagelse. De sidste tre faser er formelle faser, hvor indholdet langt hen ad vejen ligger fast. I udarbejdelsen er der stor frihed til at sammensætte processen, som skal gøre os alle på Bornholm klogere på, hvad der er vigtigst i arbejdet med Energiø Bornholm, ligesom processen skal være med til at sikre det politiske ejerskab til planstrategien.

Overordnet tidsplan

Foråret 2023 - Temamøde for kommunalbestyrelsen om status for arbejdet med Energiø Bornholm.

August 2023 – Dialog mellem kommunalbestyrelsen og lokale aktører og borgere.

September 2023 - Kommunalbestyrelsen præsenteres for resultatet af dialogen.

Oktober-december 2023 - Skriveproces

Februar 2024 - Forslag vedtages af Kommunalbestyrelsen

Marts–April 2024 - 8 ugers høring

Maj 2024 - Udarbejdelse af høringsnotat

September 2024 - Kommunalbestyrelsen godkender planstrategien

Ovenstående tidsplan lever ikke op til lovens bestemmelse om, at planstrategien skal være godkendt inden for den første halvdel af den kommunale valgperiode. Der er dog ingen risici forbundet med en forsinkelse.

Ressourcer og finansiering

Sættes arbejdet med udarbejdelsen af planstrategien i gang vil der indenfor eksisterende ressourcer i Plan blive prioriteret 50% af et årsværk til opgaven i 2023 og 1. kvartal af 2024. Derudover vil der blive behov for midler til afholdelse af ”temasaloner” i forbindelse med dialogen om planstrategien med borgere, erhverv, politikere og andre interessenter.

Derudover anbefales det, at der prioriteres midler til ekstern facilitering af dele af processen, hvis det besluttes at koble planstrategien og den regionale udviklingsstrategi sammen.

Afhængigt af hvilket ambitionsniveau kommunalbestyrelsen sætter i den færdige strategi, vil det tilsvarende kræve forskellige niveauer af administrative ressourcer at realisere planerne.

[1] Planlovens § 23 a

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 17: Godkendelse af byfornyelsesprogram for 4-Kløver-Klyngen ”Vi mødes i det grønne”

23/2546

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller,

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller,

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Klemensker, Nyker, Aarsballe og Rø har indgået et samarbejde kaldet 4-Kløver-Klyngen. Klyngen har siden 2017 arbejdet med det borgerdrevet projekt ”Vi mødes i det grønne” som sigter mod at knytte de fire byer tættere sammen ved at fremhæve oplandets kvaliteter gennem samlesteder i naturen, der forbindes via det eksisterende rutenetværk.

4-Kløver-Klyngen har fået private fonde til at medfinansiere ca. 50 % af projektet. Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med vedtagelse af budget 2023 at afsætte de resterende ca. 50 % til projektet ved at benytte egen medfinansiering og statens pulje til landsfornyelse. Der er således nu opnået fuld finansiering af projektet. Forudsætningen for at kunne benytte statens pulje til landsbyfornyelse er, at kommunalbestyrelsen godkender et byfornyelsesprogram.

Med udgangspunkt i byfornyelsesprogrammet skal der arbejdes med den færdige udformning af projektet og med efterfølgende realisering af klyngens projektidéer. Byfornyelsesprogram for 4-Kløver-Klynge ”Vi mødes i det grønne” indstilles hermed til godkendelse således, at projektet kan igangsættes. Perioden for områdefornyelsesprojektet løber frem til 31. december 2025.

Projektet understøtter kommunens strategiske fokus på natur, kultur og friluftsliv - som blandt andet er beskrevet i kommunens Naturpolitik og i ”Vores Ø - Politik for kultur, idræt og fritid på Bornholm”.

Indstilling

Direktøren indstiller at

- byfornyelsesprogram for områdefornyelse af 4-Kløver-Klynge ”Vi mødes i det grønne” godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Anbefales.

Sagsfremstilling

Baggrund

4-Kløver-Klyngen består af Klemensker Land- og Byforening, Nyker Borgerforening, Rø Borgerforening, Aarsballe Borgerforening og en række borgere. Sammen har de været primus motor i det borgerdrevne projekt, som blandt andet Realdania, Lokale- og Anlægsfonden og lokale bornholmske fonde støtter. Regionskommunen har gennem hele forløbet fulgt projektet tæt, bl.a. gennem møder, sparring og deltagelse i events i etableringsperioden og i forbindelse med det videre arbejde i forhold til ansøgning af ekstern finansiering.

Klyngens overordnede vision er at styrke fællesskabet og sammenholdet i Klyngen på tværs. Det skal i første omgang ske ved at videreudvikle forbindelser og rekreative muligheder byerne imellem og skabe rum for uformelle møder.

I efteråret 2019 har 4-Kløver-Klyngen søgt fondene bag kampagnen om støtte til at udvikle projektet. I 2020 - 2022 er der udarbejdet et skitseprojekt af de valgte arkitekter i tæt samarbejde med 4-Kløver-Klyngen. På baggrund af workshops med klyngens beboere, er klyngens eksisterende kvaliteter, mødesteder og udfordringer blevet kortlagt og analyseret. Stedernes potentialer blev i processen vendt og drejet, og nøje udvalgt i forhold til, hvordan de lokale får størst mulig værdi og glæde af projekterne. Projekt 'Vi mødes i det grønne' består af en række fysiske tiltag i udvalgte nedslagspunkter, der tilsammen skal medvirke til at knytte "Klyngebyerne" tættere sammen.

Kommunens økonomiske engagement i projektet kom i 2022, hvor kommunalbestyrelsen afsatte 1,8 mio. kr. i budget 2023. De afsatte midler benyttes til at matche statens pulje til landsbyfornyelse, der støtter med 60 %. Således kan Bornholms Regionskommune bidrage med 4,5 mio. kr. til projektet.

Forudsætningen for at kunne benytte statens pulje til landsbyfornyelse er, at kommunalbestyrelsen godkender et byfornyelsesprogram, og at kommunen er bygherre på det samlede projekt.

Overordnede rammer

Programmets overordnet koncept er nærmere beskrevet i byfornyelsesprogram, som er vedhæftet i sagen som et bilag. De overordnede rammer i programmet er:

Problemformulering: 4-Kløver-klyngebyerne Klemensker, Nyker, Aarsballe og Rø har i mange år været præget af et nedadgående indbyggertal, og som konsekvens af dette har der været tilbagegang i antallet af arbejdspladser, såvel kommunale som private, og nedgang i huspriser. En af de klart største udfordringer for de lokale er en manglende fysisk sammenhæng mellem byerne, manglende muligheder for socialt ophold i det grønne, og fornemmelsen af, at byerne mere har karakter af gennemkørselssteder frem for destinationer. Klyngen byder på eksisterende udendørs mødesteder samt stiforbindelser med naturkvaliteter, som i høj grad har potentiale til at styrke klyngens liv og sammenhæng.

Målsætninger: Ønsket er at styrke de eksisterende mødesteder og gøre det rekreative netværk af eksisterende stier og mindre veje mere synligt og tilgængeligt, ved at skabe rum for nye oplevelser i det fri for alle. Der er mulighed for at etablere en række opholdsarealer i naturen på steder, hvor man allerede ved, at folk færdes. Målet er at inspirere til ophold og nye sanseindtryk, som kan bidrage til, at klyngens borgere bliver endnu gladere for at bo i klyngen.

Vision: Visionen med projektet er at sammenbinde området fysisk, så alle aktivt og trygt kan bevæge sig mellem de fire klyngebyer, og dermed forstærke klyngen både fysisk og socialt. Det handler også om at koble de fire byer sammen kulturelt og mentalt, således at man opbygger en fælles identitet. Strategien for at opnå den fælles vision er at forstærke og understøtte udelivet og sammenholdet ved at skabe mødesteder og destinationer for alle.

Strategisk sammenhæng: Klyngeprojektet vil understøtte indsatsområder i Bornholms Regionskommunes Naturpolitik med sine fire visioner: Vi er fælles om naturen, mere plads til naturen, vi handler bæredygtigt og mere viden og formidling. Derudover har klyngeprojektet interessesammenfald med Bornholms Regionskommunes projekt: "Den Grønne Bølge" omkring den strategiske satsning på natur, friluftsliv og landdistriktsudvikling i det bornholmske indland.

Endelig understøtter projektet Vores Ø, der er regionskommunens politik for kultur, idræt og fritid på Bornholm. I politikken er udvalgt 4 fokusområder, der alle kan siges at rumme kvaliteterne i Klyngeprojektet:

- Livskvalitet
- Dannelse og fællesskaber
- Samskabelse
- Faciliteter og mødesteder

Byfornyelsesprogrammet indsatsområder

Hovedelementer i projektet er:

Ruten som sammenbindende element

Klyngens fire byer skal forbindes med eksisterende stiforløb således at beboerne trygt kan bevæge sig mellem byerne og ud i naturen. Der opnås en synlighed og sammenhæng mellem eksisterende stinetwork, gennem klyngens fire levende byer og gennem varierede landskaber. Ruten og mødesteder skal markeres igennem et vejvisersystem samt igennem information ved for eksempel skiltning på ruterne samt formidling om naturen og kulturlandskabet.

Tiltagene har således til formål at fjerne en række af de kendte barrierer for, at borgerne kommer ud i naturen, og samtidig gøre det attraktivt for besøgende at udforske de kvaliteter klyngens område rummer.

Mødesteder for alle

De nye mødesteder er placeret langs ruten, og er udvalgt med fokus på at fremhæve de særegne kvaliteter, højlandet har at byde på. Der er valgt at placere mødesteder både nær byerne (bynære støttepunkter) og i naturen (samlesteder i naturen).

Rammen for udvikling af mødestederne er:

- Der skabes sociale mødesteder, der opfordrer til fællesskab.
- Der skabes rammerne for et aktivt udeliv og skabe samlingssteder, der giver anledning til at bevæge sig ud i naturen.
- Oplevelsen af den særegne natur, som højlandet har at byde på, forstærkes.
- Der skabes identitet, der bliver husket og som giver den besøgende lyst til at udforske og vende tilbage til stedet.

Bynære naturstøttepunkter: Der skabes forbedrede rammer ved eksisterende udvalgte samlingssteder ved klyngebyerne.

1. Medborgerhus i Rø: Der fokuseres på forbindelse mellem eksisterende medborgerhus og skov samt fordybelse i naturen.
2. Medborgerhus i Aarsballe: Der fokuseres på at skabe rum til aktivt udeliv i naturen som kan styrke liv omkring eksisterende forsamlingshus og boldbaner.
3. Morten Svendsen's Have i Nyker: Der fokuseres på at skabe et ophold blandt træerne som rummer den kulturhistoriske fortælling.

Der foreligger fremtidige muligheder for at styrke området ved Ungdomsskolens lokaler i Klemensker (gammel folkeskole) som en naturlig mulighed for samlingssted. Her er flere bygninger dog i forfald og omkostninger til optimering af området kan ikke rummes i nuværende områdefornyelsesprojekt.

Samlingssteder i naturen: Ønsket er at placere de nye samlingssteder spredt i strategiske steder langs ruten i nærhed af klyngebyerne. Hvert samlingssted skal være attraktivt, som en selvstændig destination for alle. Hvert samlingssted skal fremme naturoplevelsen igennem en arkitektur, der inviterer til ophold, opdagelse og leg/aktivitet i naturen. Den arkitektoniske udformning skal fremhæve det enkelte steds kvaliteter. Der tages i udformningen af de enkelte samlingssted udgangspunkt i de mange naturværdier, som højlandet tilbyder.

Programmets succeskriterier

- at der etableres fem samlingssteder i naturen langs projektets rute.
- at de udvalgte bynære samlesteder ved klyngebyerne forbedres og forbindes til projektet som helhed
- At informative vejvisersystemer er etableret og afprøvet med succes

De gennemgåede idéer forventes at bidrage til at knytte de fire byer tættere sammen og tilføje sociale opholdsarealer i det grønne, der giver en fornemmelse af klyngebyerne som attraktive destinationer. Dette med henblik på at opnå en fysisk og mental sammenhæng, der kan styrke klyngens fælles identitet samt øge livskvaliteten og sammenholdet blandt borgerne i 4-Kløver-Klyngen.

Projektet organiseres sådan, at Bornholms Regionskommune skal sørge for inddragelse af 4-Kløver-Klyngen i største muligt omfang på en måde, at borgerne får størst muligt ejerskab til projektet. Der skal i begyndelsen af projektperiode blandt andet udarbejdes et aftalegrundlag, som definerer rollefordeling og ansvar for alle involverede parter. Aftalen skal blandt andet omfatte den efterfølgende drift af de nye samlesteder. I den sammenhæng kan det nævnes, at 4-Kløve-Klynge tidligere har tilbudt at tage sig af den efterfølgende drift.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse vedtagelse af budget 2023 at afsætte 1,8 mio. til områdefornyelse i 4-Kløver-Klyngen. De afsatte midler matches med statens pulje til landsbyfornyelse, således at regionskommunens medfinansiering udgør 40 % og statens pulje 60 %. Tilsammen opnås der en kommunal medfinansiering på 4,5 mio. kr. til projektet, som jf. lovgivningen skal administreres af kommunen.

4-Kløver-Klyngen har derudover tilsagn om tilskud fra private fonde på i alt 4,85 mio. kr. Tilsagnet om midler fra private fonde overdrages til Bornholms Regionskommune, som efter betaling af fondsmoms udgør 4,351 mio. kr. Det samlede projekt udgør dermed 8,851 mio. kr.

Der søges om anlægsbevillinger til gennemførelse af projektet i næstkommende dagsordenspunkt, hvorfor der henvises til dette for yderligere økonomiske konsekvenser.

Bilag

Vi mødes i det grønne - Byfornyelsesprogram

Punkt 18: Anlægsbevillinger til områdefornyelse for 4-Kløver-Klyngen ”Vi mødes i det grønne”

23/2546

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller,

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller,

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Center for Regional Udvikling, It og Sekretariat søger om anlægsbevillinger til områdefornyelse i byerne Klemensker, Nyker, Aarsballe og Rø, der er gået sammen under fællesbetegnelsen 4-Kløver-Klyngen.

Der søges om en bevilling til udgifter til implementeringen af byfornyelsesprogrammet for områdefornyelse ”Vi mødes i det grønne”, samt om en anlægsbevilling til eksterne tilskud til projektet. Byfornyelsesprogrammet er lagt til godkendelse i et tidligere punkt på dagens møde.

Indstilling

Direktøren indstiller, at:

- a) der gives en anlægsbevilling til områdefornyelse ”Vi mødes i det grønne” på 8.851.250 kr. (udgift)
- b) der gives en anlægsbevilling på -7.051.250 kr. (indtægt) til refusion og tilskud vedrørende projektet.
- c) nettoudgiften på 1.800.000 kr. finansieres af det i budget 2023 afsatte rådighedsbeløb til formålet.
- d) rådighedsbeløbene i 2023, 2024 og 2025 bliver afsat som beskrevet under økonomiske konsekvenser.
- e) anlægsbevillingerne gives til Center for Regional udvikling, IT og Sekretariat under Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-03-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Anbefales.

Sagsfremstilling

Udover nærværende punkt fremlægges tillige på dette møde en sag om godkendelse af byfornyelsesprogram for områdefornyelse i byerne Klemensker, Nyker, Aarsballe og Rø under fællesbetegnelsen ”4-Kløver-Klyngen”, med indstilling om at igangsætte områdefornyelsesprojektet ”Vi mødes i det grønne”. En uddybning af indholdet i programmet kan ses af den parallelle sag.

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med vedtagelsen af budget 2023 at afsætte 1,8 mio. kr. til 4-Kløver-Klyngens områdefornyelsesprojekt ”Vi mødes i det grønne”. De afsatte midler benyttes til at matche statens pulje til landsbyfornyelse der støtter med 60 pct., hvorved der opnås en samlet finansiering på 4,5 mio. kr.

Klyngen har fået tilsagn om tilskud fra private fonde på i alt netto 4,351 mio. kr. (Brutto inden fondsmoms 4,85 mio. kr.), der overdrages til Bornholms Regionskommune. Det samlede projekt udgør dermed 8,851 mio. kr.

Byerne i 4-Kløver-Klyngen (Klemensker, Nyker, Aarsballe og Rø) har i mange år været præget af et nedadgående indbyggertal, som har haft en række negative konsekvenser.

Klyngen byder dog på eksisterende udendørs mødesteder samt stiforbindelser med naturkvaliteter, som i høj grad har potentiale til at styrke klyngens liv og sammenhæng. Ved at styrke den fysiske sammenhæng mellem de fire klyngebyer og skabe nye sociale mødesteder i naturen forventes, at byerne får en styrket karakter af destinationer frem for gennemkørselssteder.

Områdefornyelsesprojektet arbejder med to hovedelementer:

1. Ruten som sammenbindende element: Klyngens fire byer skal forbindes med eksisterende stiforløb således at beboerne trygt kan bevæge sig mellem byerne og ud i naturen. Ruten og mødesteder skal markeres igennem et vejvisersystem samt igennem information ved for eksempel skiltning på ruterne samt formidling om naturen og kulturlandskabet.
2. Mødesteder for alle: De nye mødesteder er placeret langs ruten, og er udvalgt med fokus på at fremhæve de særegne kvaliteter, højlandet har at byde på.
 - Bynære naturstøttesteder: Der skabes forbedrede rammer ved eksisterende udvalgte samlingssteder ved klyngebyerne. De valgte steder er Medborgerhus i Rø, Medborgerhus i Aarsballe og Morten Svendsen's Have i Nyker.
 - Samlingssteder i naturen: Ønsket er at placere de nye opholdsarealer spredt i strategiske steder langs ruten i nærhed af klyngebyerne. Hvert samlingssted skal være attraktivt som en selvstændig destination for alle.

Baggrunden for byfornyelsesprogram og de enkelte samlesteder kan læses i sagen *Godkendelse af byfornyelsesprogram for 4-Kløver-Klyngen – "Vi mødes i det Grønne"*.

I løbet af 2023 skal ansvarsfordeling, placering af samlingssteder, funktionalitet og udformning besluttes med tæt inddragelse af 4-Kløver-Klyngen, Realdania og Lokal- og Anlægsfonden. Etablering af de større fysiske anlæg forventes at blive gennemført i 2024 og 2025.

Projektøkonomi

Det samlede budget for årene 2023-2025 udgør 8,851 mio. kr., hvilket fremgår af nedenstående tabel:

Budget	
Anlægsarbejder	Budget excl. Moms
Bynære naturstøttesteder	2.600.000
Samlingssteder i naturen	2.850.000
Info, skilte og vejvisersystem	550.000
Delprojekter i alt	6.000.000
Byggeplads, gebyrer samt udforudseteudgifter	785.000
Anlægsarbejder i alt	6.785.000
Honorarer	
Rådgiver honorar	916.250
Ingeniør og landmåler	250.000
Projektledelse BRK 3 år.	900.000
Honorarer i alt	2.066.250
Projektudgifter i alt	8.851.250

Finansiering	
Realdania*	2.500.000
Lokale og Anlægsfonden	2.000.000
Sparekassen Bornholms Fond*	250.000
Bornholms Brandforsikring A/S*	75.000
Bornholms Andelsmejeri*	25.000
Bornholms Regionskommune	1.800.000
Statens pulje til landsbyfornyelse	2.700.000
Fondsmoms (17,5% af *)	-498.750
Finansiering i alt	8.851.250

Tabel 1: byfornyelsesprogram

Tilskuddene fra de eksterne fonde er på nuværende tidspunkt givet til 4-Kløver-Klyngen. De bliver overdraget til Bornholms Regionskommune. I den forbindelse skal der betales fondsmoms af tilskuddene fra de private fonde, jf. kommunernes momsrefusionsordning. Omvendt vil udgifterne i projektet være ekskl. Moms.

Økonomiske konsekvenser

Center for Regional udvikling, It og Sekretariat søger om en anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 8.851.250 kr. (udgift) til områdefornyelsesprojektet ”Vi mødes i det grønne”.

Der søges tillige om en anlægsbevilling og rådighedsbeløb på -7.051.250 kr. (indtægt) til refusion fra statens pulje til landsbyfornyelse og tilskud fra eksterne fonde.

Nettoudgiften på 1.800.000 kr. finansieres af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i budget 2023.

Rådighedsbeløbene fordeles i 2023, 2024 og 2025 som anført i tabel 2 nedenfor:

Rådighedsbeløb i hele kroner	2023	2024	2025	I alt
Projektudgifter	1.800.000 kr.	5.000.000 kr.	2.051.250 kr.	8.851.250 kr.
Finansiering:				
Statens pulje til landsbyfornyelse		- 1.200.000 kr.	- 1.500.000 kr.	- 2.700.000 kr.
Eksterne fondtilskud			- 4.351.250 kr.	- 4.351.250 kr.
Finansiering i alt		- 1.200.000 kr.	- 5.851.250 kr.	- 7.051.250 kr.
Netto rådighedsbeløb	1.800.000 kr.	3.800.000 kr.	- 3.800.000 kr.	1.800.000 kr.

Tabel 2: Fordeling af rådighedsbeløb

Afledte driftsudgifter

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at vurdere de endelige afledte driftsudgifter, da projektet ikke er detailprojekteret. Driftsudgifter kan bl.a. omfatte renholdelse af anlæggene, tømning af affald, strømforbrug, løbende vedligeholdelse.

Der vil i begyndelsen af projektperiode blive udarbejdet et aftalegrundlag med 4-Kløver-Klyngen, som definerer rollefordeling og ansvar for alle involverede parter, herunder aftale om den efterfølgende drift af de nye samlingssteder. I den sammenhæng kan der nævnes, at 4-Kløver-Klyngen tidligere har tilbudt at tage sig af projektets efterfølgende drift. Der vil blive stillet krav om en underskrevet driftsaftale som forudsætning for igangsætning af anlægsarbejder i den enkelte placering.

Punkt 19: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

-

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Orientering givet.

Punkt 20: Eventuelt

Følgende blev taget op:

-

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 08-03-2023

Intet.

Punkt 21: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til indretning af mødelokaler til unges fællesaktiviteter i Dams Gård til midlertidig brug, etape 2

23/450

Punkt 22: Lukket: Lukket punkt: Renovering af Allinge Børnehus - valg af renoveringsmodel samt anlægsbevilling til rådgiverydelser

23/2957

Punkt 23: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til etablering af ventilation i krybekælder og facade i Østermarie Børnehus Mariehønen

23/3337

Punkt 24: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til tagrenovering på Kongeskærskolen, fløj A

23/3335